

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΠΖ'

Τρίτη 8 Μαρτίου 2016

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 6ο Γενικό Λύκειο Νέας Σμύρνης, σελ. 6699
2. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 6685, 6692, 6700
3. Ειδική Ημερήσια Διάταξη:
Ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής, με θέμα: «Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στα πολιτικά και κοινωνικά κέντρα λήψης αποφάσεων», σελ. 6685-6702

B. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κατάθεση Εκθέσεως Διαρκούς Επιτροπής:

Η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεση της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εξωτερικών και Αποδήμων του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας για συνεργασία σε θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης», σελ. 6702

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 6685-6702

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

A. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΛΥΚΟΥΔΗΣ Σ. , σελ. 6692
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 6685, 6692, 6700

B. Επί της Ειδικής Ημερήσιας Διάταξης:

ΒΛΑΧΟΥ Σ. , σελ. 6696
ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 6700
ΖΑΡΟΥΛΙΑ Ε. , σελ. 6689
ΚΑΡΑ ΓΙΟΥΣΟΥΦ Α. , σελ. 6694
ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ Α. , σελ. 6688
ΚΑΤΣΙΚΗΣ Κ. , σελ. 6699
ΚΟΛΜΙΑ - ΤΣΑΡΟΥΧΑ Μ. ,
σελ. 6693
ΛΥΚΟΥΔΗΣ Σ. , σελ. 6698
ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ Δ. , σελ. 6697
ΜΑΡΚΟΥ Α. , σελ. 6692
ΜΕΓΑΛΟΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Θ. ,
σελ. 6694
ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ Θ. , σελ. 6690
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 6695
ΣΑΡΙΔΗΣ Ι. , σελ. 6700
ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ Α. , σελ. 6687
ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ Ε. , σελ. 6691
ΦΩΤΙΟΥ Θ. , σελ. 6686
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,
σελ. 6685, 6702
ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ Π. ,
σελ. 6696

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

ΙΖ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΠΖ'

Τρίτη 8 Μαρτίου 2016

Αθήνα, σήμερα στις 8 Μαρτίου 2016, ημέρα Τρίτη και ώρα 11.12' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία της Γ' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ-ΠΟΥΛΟΥ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Κυρίες και κύριοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής, με θέμα: «Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στα πολιτικά και κοινωνικά κέντρα λήψης αποφάσεων».

Κυρίες και κύριοι, καλημέρα σε όλες και όλους. Σας καλωσορίζουμε στην ελληνική Βουλή.

Εύχομαι, εκ μέρους του Προεδρείου, χρόνια πολλά σε όλες τις γυναίκες που είναι σήμερα εδώ, καθώς και σε όλες τις γυναίκες της χώρας μας και του κόσμου, μιας και η 8^η Μαρτίου είναι αφιερωμένη σε αυτές.

Κατά τη σημερινή συνεδρίαση, θα μιλήσω εγώ εκ μέρους του Προεδρείου, στη συνέχεια θα λάβει τον λόγο εκ μέρους της Κυβέρνησης η Αναπληρώτρια Υπουργός Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Θεανώ Φωτίου για δέκα λεπτά και θα ακολουθήσουν κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που έχουν οριστεί από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες όλων των κομμάτων της Βουλής, με τις τοποθετήσεις τους για έξι λεπτά. Αυτή είναι η διαδικασία.

Σήμερα έχουν ανταποκριθεί στην πρόσκλησή μας, παρίστανται και τις καλωσορίζουμε:

Η κ. Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου, Πρόεδρος του Αρείου Πάγου και πρώην Πρωθυπουργός της Ελλάδας.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Ευτέρπη Κотζαμάνη, Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Ευτυχία Φουντουλάκη, Γενική Επίτροπος Επικρατείας Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Ερμίνη Κυπριανίδου, Αντιπεριφερειάρχης του κεντρικού τομέα Περιφέρειας Αττικής.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Φωτεινή Κούβελα, Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)
Από την Ένωση τέως Βουλευτών και Ευρωβουλευτών, η κ. Καλλιόπη Μπουρδάρα, πρώην Βουλευτής.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Δήμητρα Αράπογλου, πρώην Βουλευτής.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Φάνη Πάλλη-Πετραλιά, πρώην Βουλευτής.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης, παρίστανται οι πρώην Γενικοί Γραμματείς Ισότητας των Φύλων.

Η κ. Ειρήνη Βαλσαμάκη-Ράλλη.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Τίνα Πανταζή.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Άννα Καραμάνου.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Μίκα Κουτσιλέου.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Έφη Μπέκου.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Και η κ. Ευγενία Τσουμάνη.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης, παρίσταται η κ. Ειρήνη Αγαθοπούλου, Πρόεδρος του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) ως εκπρόσωπος.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Ιφιγένεια Καμτσίδου, Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Και η κ. Μαρία Γκασούκα, Αντιπρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Η κ. Δήμητρα Κεφάλα, Νομική Σύμβουλος του Κράτους στη Βουλή των Ελλήνων.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Και η κ. Μαρία Μπασιαδάκη, Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης, παρίσταται η κ. Σταματίνα Καφατσάκη-Βλάχου, Δήμαρχος Ζωγράφου.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ευχαριστούμε, λοιπόν, πάρα πολύ για την παρουσία όλων. Τα ονόματα όσων έχουν αργήσει να προσέλθουν, θα ανακοινώσω μόλις έρθουν. Αφού αναφέρθηκα και στη διαδικασία, να πω κι εγώ δυο λόγια εκ μέρους του Προεδρείου.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής, αξιότιμες και αξιότιμοι Υπουργοί της Κυβέρνησης, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

αξιότιμες και αξιότιμοι προσκεκλημένοι μας, κυρίες και κύριοι, σας καλωσορίζω στη σημερινή συνεδρίαση της Βουλής. Αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή και χαρά που βρίσκομαι στο Προεδρείο αυτήν την εμβληματική ημέρα και θα πω κάποια λόγια για την Ημέρα της Γυναίκας.

Η σημερινή ειδική συνεδρίαση της Βουλής είναι αφιερωμένη στην Ημέρα της Γυναίκας, στις 8 Μάρτη, που όπως ξέρετε, καθιερώθηκε ως ημέρα για τη γυναίκα, διότι το 1857 στη Νέα Υόρκη εργάτριες της κλωστοϋφαντουργίας έκαναν μια μεγάλη διαδήλωση, ζητώντας ίσα μεροκάματα με τους άντρες. Ήταν μια διαδήλωση που καταπνίγηκε από την αστυνομία στην καταστολή. Από τότε αυτή η διαδήλωση έμεινε στην ιστορία, έτσι ώστε το 1911 αποφασίστηκε η ημερομηνία που διαδήλωσαν αυτές οι εργάτριες της Νέας Υόρκης να καθιερωθεί ως Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας.

Αυτή, λοιπόν, την ημέρα κάθε χρόνο, ανάλογα τη χώρα, ανάλογα τα προβλήματα, ανάλογα τη συγκυρία, γιορτάζεται η Ημέρα της Γυναίκας, ειρηνικά ή όχι -είδαμε εχθές στην Τουρκία ότι μια διαδήλωση γυναικών χτυπήθηκε πάρα πολύ άσχημα- ώστε πράγματι οι γυναίκες να δίνουν το παρών. Διότι οι γυναίκες δεν ήταν ποτέ απύθμενες από όλα τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα είτε ήταν πόλεμος και αντίσταση είτε ήταν ειρήνη, στην καθημερινότητα μέσα στην οικογένεια και τη δουλειά. Παντού η γυναίκα παρουσία ήταν αναντικατάστατη και μεγάλη.

Αυτή, λοιπόν, την ημέρα καλούμεθα και σήμερα ως ελληνική Βουλή να την τιμήσουμε, γιατί οι αγώνες των γυναικών είναι αυτοί που μας έδωσαν τη δυνατότητα σήμερα να έχουμε δικαιώματα: Δικαίωμα ψήφου και ισότητα, όχι ευρύτερη, αλλά τουλάχιστον τυπική ισότητα στα περισσότερα μέρη του κόσμου.

Βεβαίως, η Ευρώπη είναι μια ασφαλής χώρα. Υπάρχουν, όμως και άλλες περιοχές του πλανήτη, που οι γυναίκες ζουν σε πολύ άσχημες συνθήκες, ταπεινώνονται, εξευτελίζονται, δεν αναγνωρίζεται γι' αυτές κανένα δικαίωμα ούτε το δικαίωμα καν στη μόρφωση ούτε το δικαίωμα να παντρευτούν τον άνδρα που έχουν αγαπήσει, ούτε το δικαίωμα στον έρωτα, γιατί έχουν τον φόβο του ακρωτηριασμού, ούτε καν το δικαίωμα να κυκλοφορούν ελεύθερες. Όλα αυτά που εμείς στην Ευρώπη θεωρούμε αυτονόητα, υπάρχουν εκατομμύρια γυναίκες που τα στερούνται. Αυτό είναι μια τεράστια ανισοτιμία που ισχύει στον πλανήτη και δεν μπορούμε εμείς, οι προνομιούχες γυναίκες, να μη σκεφτόμαστε αυτό το τεράστιο πρόβλημα που ζουν οι γυναίκες αδελφές μας στις άλλες ηπείρους της Γης.

Ταυτόχρονα, επειδή σε κάθε συγκυρία, με έναν διαφορετικό τρόπο γιορτάζεται η 8 Μάρτη, θα ήθελα σήμερα, επειδή στην Ελλάδα έχουμε ένα σοβαρότατο πρόβλημα, που είναι το προσφυγικό, να πω δυο λόγια για τη γυναίκα πρόσφυγα, για τη γυναίκα αυτή που παρακολουθούμε όλοι στις τηλεοράσεις μας να έρχεται από τον πόλεμο για να αναζητήσει ένα ασφαλές καταφύγιο, κρατώντας στην αγκαλιά της βρέφη ή παιδιά, προκειμένου να αναζητήσει μια καλύτερη ζωή. Αυτές οι γυναίκες πρόσφυγες βρίσκονται δίπλα μας, βρίσκονται κοντά μας, τις βλέπουμε καθημερινά, βλέπουμε την αγωνία και την ελπίδα στα μάτια τους.

Αυτές, λοιπόν, οι γυναίκες πρόσφυγες νομίζω ότι αποτελούν τις σύγχρονες ηρωίδες, όχι μόνο γιατί μέσα σε συνθήκες πολέμου και θανάτου αποφασίζουν να φέρουν στον κόσμο μια νέα ζωή, αλλά γιατί αυτή τη νέα ζωή στη συνέχεια ρισκάρουν να τη χάσουν, προκειμένου να ζήσουν καλύτερα, διασχίζοντας το Αιγαίο, άλλοτε μαζί με τα παιδιά τους να πνίγονται, άλλοτε να φτάνουν σε μια χώρα της Δυτικής Ευρώπης, όπου συνήθως δεν τους υποδέχονται καλά, άλλοτε να εγκλωβίζονται -όπως στη χώρα μας- και να μη μπορούν να πάνε ούτε πίσω ούτε μπρος, γιατί κάποιιοι αποφασίζουν να κλείσουν τα σύνορά τους και άλλοτε να ζουν στους καταυλισμούς στην Τουρκία, στην Ιορδανία, στον Λίβανο, περιμένοντας υπομονετικά να τελειώσει ο πόλεμος και να επιστρέψουν στις πατρίδες τους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΗΕ, το 40% των αιτούντων άσυλο παγκοσμίως είναι γυναίκες και από αυτές, η πλειοψηφία έχει δεχθεί βία, μέχρι να φτάσει στο σημείο να υποβάλει αίτημα άσυλου. Σύμφωνα, επίσης, με τα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας, το 34% των εισερχομένων στην Ευρώπη είναι γυναίκες και παιδιά που σε όλη τη διαδρομή για να φτάσουν στον λεγό-

μενο γι' αυτούς «παράδεισο της Ευρώπης», αντιμετωπίζουν κινδύνους, αντιμετωπίζουν παγίδες, αντιμετωπίζουν βία και τίποτα δεν είναι βέβαιο γι' αυτούς.

Αυτές, λοιπόν, τις γυναίκες νομίζω ότι σήμερα πρέπει να τις έχουμε στον νου μας, ειδικά εμείς, οι γυναίκες πολιτικοί, οι γυναίκες που είμαστε στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, οι γυναίκες που είμαστε προνομιούχες, γιατί έχουμε μια καθημερινότητα, που την έχουμε επιλέξει, έχουμε μια καθημερινότητα που είναι συνέχεια στο φως, ενώ η ζωή αυτών των ανθρώπων είναι στο σκοτάδι, είναι αόρατες.

Εμείς, λοιπόν, οι προνομιούχες γυναίκες-μέλη των Κοινοβουλίων, οι επιστήμονες, οι γυναίκες της δημόσιας ζωής, οι ανώτερες γυναίκες που είμαστε σε διάφορες θέσεις, πρέπει πράγματι αυτή τη στιγμή να σκεφθούμε αυτές τις γυναίκες που είναι στη χώρα μας και κάποιες άλλες γυναίκες που δεν έχουν τα δικά μας, ίσως, προνόμια, όπως είναι οι γιαγιάδες από τη Λέσβο, οι χιλιάδες ανώνυμες γυναίκες, οι οποίες με αυτοθυσία, με ανιδιοτέλεια, εξέφρασαν την αλληλεγγύη τους στην προσφυγιά αυτή, στα μωρά των γυναικών που θέλησαν να τα ταΐσουν. Πρέπει και εμείς με έναν τρόπο να δείξουμε αυτή την αλληλεγγύη, γιατί η αλληλεγγύη μάς κάνει καλύτερους ανθρώπους, γιατί η αλληλεγγύη μάς επιτρέπει να δούμε τις απεριόριστες δυνατότητες που έχουμε ως άνθρωποι να μοιραστούμε τον ανθρώπινο πόνο και από την άλλη, να αποκρυπτογραφήσουμε τα μηνύματα του καιρού μας.

Νομίζω ότι αν σήμερα λέγαμε ποιο είναι ένα αίτημα που ενώνει τις γυναίκες όλου του κόσμου, που θα ήταν εφικτό για όλες να το υπηρετήσουν, να το διεκδικήσουν, να αγωνιστούν γι' αυτό, θα ήταν η ειρήνη και η ελευθερία. Νομίζω ότι αυτό είναι ένα αίτημα που εκφράζει όλες τις γυναίκες από ανατολή σε δύση και από βορρά σε νότο, γιατί χωρίς αυτά τα δύο, πραγματικά, δεν μπορούν οι γυναίκες να έχουν μία θέση στην κοινωνία, να ζουν με ασφάλεια, να έχουν προοπτική.

Σήμερα ειδικά, που οι γυναίκες ως θύματα του νεοφιλελευθερισμού πυκνώνουν τις τάξεις των ανέργων, σήμερα που αναλαμβάνουν τον ρόλο τους στην οικογένεια με τη νέα της μορφή, γιατί υποκαθιστά τη διάλυση του κράτους πρόνοιας, σήμερα που πρέπει να φροντίζουν τους ηλικιωμένους και τα παιδιά, να ενθαρρύνουν τα άνεργα μέλη της οικογένειας και μέσα στην καταθλιπτική καθημερινότητα που ζουν να δίνουν κουράγιο και αισιοδοξία σε όλα τα μέλη της οικογένειας, αυτές, λοιπόν, οι γυναίκες-ηρωίδες που είναι δίπλα μας, που είναι ανώνυμες, είναι σήμερα αυτές που πάνω από όλα ενδιαφέρονται για την ειρήνη και την ελευθερία.

Θα μου πείτε, το σημερινό θέμα της Βουλής, οι γυναίκες να είναι περισσότερες, να είναι ποιοτικά καλύτερες μέσα στα κέντρα λήψης αποφάσεων, δεν είναι ένα αίτημα που απασχολεί; Φυσικά και απασχολεί. Όμως πιστεύω ότι εμείς που είμαστε στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, εμείς που νομοθετούμε, εμείς που παίρνουμε πρωτοβουλίες να καταγγείλουμε τις διακρίσεις που υπάρχουν λόγω φύλου, λόγω φυλής, λόγω θρησκείας, λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, λόγω ταυτότητας φύλου, λόγω κοινωνικής προέλευσης, εμείς που προσπαθούμε να αποφασίσουμε και να προτείνουμε θετικές δράσεις για τις γυναίκες, έχουμε υποχρέωση, εκτός από το να διευρύνουμε τον κύκλο των γυναικών που θα συμμετέχουν στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, να αφουγκραστούμε και να μιλήσουμε και για την πλειοψηφία των γυναικών που σήμερα σε όλο τον κόσμο καταδυναστεύεται, που σήμερα σε όλο τον κόσμο αναζητά μια χαραμάδα χαράς, μια χαραμάδα ελπίδας.

Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τώρα τον λόγο έχει η Αναπληρώτρια Υπουργός κ. Θεανώ Φωτίου για δέκα λεπτά.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ (Αναπληρώτρια Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης): Κυρίες και κύριοι, ανισότητα, κρίση, ανεργία, φτώχεια, απόγνωση, προσφυγιά, μετανάστευση, ξεριθιά, αντίσταση, διεκδίκηση, φροντίδα, αλληλεγγύη, ελπίδα. Είναι λέξεις που τις ξέρουν οι γυναίκες μέσα στην καθημερινότητά τους σε όλη τη γη, και οι δικές μας γυναίκες, οι Ελληνίδες, είναι λέξεις, βέβαια, γένος θηλυκού.

Είναι χλιοειπωμένο και καταγεγραμμένο με συντριπτικούς

αριθμούς ότι η κρίση στην Ευρώπη έπληξε πρωτίστως τις γυναίκες, κυρίως στις χώρες που εφαρμόστηκαν σκληρές και παρατεταμένες πολιτικές λιτότητας, διότι αυτές οι πολιτικές συρρίκνωσαν τους τομείς όπου οι γυναίκες πλειοψηφικά απασχολούνταν, εργάζονταν, όπως είναι ο δημόσιος τομέας, οι υπηρεσίες του κοινωνικού κράτους –υγεία, παιδεία, κοινωνική προστασία– και η οικιακή εργασία και η οικιακή φροντίδα.

Όπως αναφέρει η Μαρία Καραμεσίνη, καθηγήτρια της Παντείου και διοικήτρια του ΟΑΕΔ, είναι οι τομείς που βοήθησαν τις γυναίκες να βελτιώσουν τις θέσεις τους στην εργασία, την κοινωνική και πολιτική ζωή και να επαναδιαπραγματευθούν τους κοινωνικούς ρόλους του φύλου και τις σχέσεις τους με τους άντρες, δηλαδή το λεγόμενο «κοινωνικό συμβόλαιο φύλου».

Από πολιτικής σκοπιάς, η μεγαλύτερη αρνητική συνέπεια της κρίσης είναι ότι έβαλε στο περιθώριο το στόχο της ισότητας του φύλου –αναφέρθηκε ήδη η Πρόεδρος. Σε αρκετές χώρες από αυτές στις οποίες επιβλήθηκαν πολιτικές λιτότητας, εκτός από τα φαινόμενα ακύρωσης ή αντιστροφής πολιτικών που προωθούνταν την ισότητα των φύλων, σημειώθηκε ακόμη και συρρίκνωση των κρατικών φορέων και θεσμών άσκησης πολιτικής ισότητας του φύλου.

Από την άλλη πλευρά είναι ενθαρρυντικό, ότι παρά την αναβίωση συντηρητικών και εθνικιστικών ιδεολογιών σε πολλές οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες, τα τελευταία χρόνια δεν φαίνεται αυτή η δυσμενής εξέλιξη να οδηγεί προς το παρόν σε μεταστροφή της προσήλωσης των γυναικών στο στόχο της ανεξαρτησίας και αυτονομίας τους μέσω της αμειβόμενης εργασίας.

Όπως, όμως, επισημαίνει η καθηγήτρια του ΑΠΘ Σάσα Λαδά: «Η απουσία της οπτικής του φύλου στις αναλύσεις των νέων φαινομένων της κρίσης στην Ελλάδα, αλλά και αλλού, δηλώνουν συνειδητά ή ασυνείδητα ότι η βασική αφήγηση της κρίσης δεν πρόκειται να αλλοιωθεί από αυτό». Επισημαίνει, λοιπόν, ότι γι' αυτό οφείλουμε να διερευνήσουμε την τρέχουσα μετατόπιση που τελείται στο πεδίο της βιοπολιτικής από το κράτος δικαίου και την παραγωγή του κανονικού μέσω πολιτικών πράξεων, προς την παραγωγή και διαχείριση κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, που με τη σειρά τους εγκαθιδρύουν την τάξη του «νέου κανονικού».

Η νεοφιλελεύθερη συνθήκη της κρίσης και της επισφάλειας προσφέρει ένα εύφορο έδαφος για την ενίσχυση διακρίσεων και ιεραρχιών. Η υπαγωγή των γυναικών στο φυσικό ρόλο της οικιακής φροντίδας στο πλαίσιο του αποδεκατισμού του δημόσιου συστήματος φροντίδας, η ανασφάλιστη εργασία που αναλαμβάνουν οι μετανάστριες από τον παγκόσμιο νότο, οι αποκλεισμοί του οικογενειακοκρατικού μοντέλου φροντίδας, η διαπόμπηση των οροθετικών γυναικών, ο νεοναζιστικός όχλος έτοιμος να λυντσάρε, αποτελούν αποτυπώματα μιας βιοπολιτικής, που δεν είναι απλώς παράπλευρη απώλεια της κρίσης, αλλά και κρίσιμη στρατηγική διακυβέρνηση της κρίσης.

Η Μαρία Καραμεσίνη επισημαίνει, όμως, ξανά ότι η τρέχουσα κρίση ακύρωσε οριστικά και αμετάκλητα τη θεωρητική θέση ότι οι γυναίκες αποτελούν εφεδρικό στρατό εργασίας ή βαλβίδα ασφαλείας κατά τις περιόδους ύφεσης. Απέδειξε ότι όχι μόνο οι γυναίκες δεν αποχωρούν αποθαρρημένες από την αγορά εργασίας λόγω της κρίσης αλλά εξαιτίας της κινητοποιούνται και εισέρχονται μαζικά στην αγορά εργασίας προσπαθώντας να στηρίξουν το οικογενειακό εισόδημα, που υφίσταται πλήγμα από την ανδρική ανεργία ή την υποαπασχόληση. Παντού τα νοικοκυριά, με μοναδικό κουβαλητή τη γυναίκα αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης, ενώ εντάχθηκαν μαζικά στην αγορά εργασίας γυναίκες παραγωγικών ηλικιών με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα.

Παράλληλα αποδεικνύονται από τις πιο επίμονες και αυθεντικές αγωνίστριες κατά των πολιτικών της λιτότητας και των μνημονίων, όπως οι καθαρίστριες του Υπουργείου Οικονομικών, που ήταν μεγάλες μαχήτριες, ήταν αγωνίστριες επί ενάμιση χρόνο έξω από το Υπουργείο Οικονομικών –μόνο αυτές, μόνο γυναίκες– διεκδικώντας τα πάντα, το φύλο τους και το δικαίωμα τους στην εργασία.

Θέλω εδώ να θυμηθούμε ότι μεγάλες μαχήτριες υπήρξαν οι γυναίκες στο Κομπάνι, γυναίκες που αντιστάθηκαν συνειδητά,

αφού είχαν λάβει όλη την εκπαίδευση που απαιτείτο για να αντιμετωπίσουν μαχόμενες τον πιο βάρβαρο στρατό που έχει αντιμετωπίσει τα τελευταία χρόνια η ανθρωπότητα: τον ISIS. Οι γυναίκες αυτές έπεσαν ή έζησαν στο Κομπάνι και σήμερα μέσα σε αυτές βρίσκονται και οι γυναίκες που βλέπετε στις μεγάλες προσφυγικές ροές που έρχονται στη χώρα μας.

Η προσφυγιά των γυναικών νομίζω ότι αναλύθηκε με τον πιο σωστό τρόπο από την κυρία Πρόεδρο. Και δεν θέλω αυτή τη στιγμή να έρθω ξανά σε αυτό. Όμως εκείνο που είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον και ελπιδοφόρο είναι ότι οι γυναίκες στη χώρα μας ηγούνται τα τελευταία χρόνια, μέσα στην κρίση, ενός εκπληκτικού κινήματος πρωτοβουλιών, αλληλεγγύης και αντίστασης. Είναι αυτές που δημιουργούν και είναι η ραχοκοκαλιά όλων των δομών αλληλεγγύης σε όλη την Ελλάδα. Είναι αυτές που βλέπετε σήμερα σαν κυρίαρχη ραχοκοκαλιά να στηρίζουν όλα τα κινήματα αλληλεγγύης και ανθρωπιάς προς τους πρόσφυγες και τους μετανάστες. Όπως λέει η Ντίνα Βαΐου, καθηγήτρια στο ΕΜΠ, «η ανάδυση τέτοιων πρωτοβουλιών αποτελεί ελπιδοφόρο μήνυμα στη ζοφερή καθημερινότητα των πόλεων μας».

Οι πρωτοβουλίες αυτές συμβάλλουν στην ανασυγκρότηση των χώρων της καθημερινότητας, επαναπροσδιορίζοντας την έννοια της γειτονιάς και της γειτονίας. Η εργασία, συναισθηματική και υλική, που απαιτείται για να λειτουργήσουν τέτοια εγχειρήματα, έχει ένα βαθιά έμφυλο πρόσημο, η αναγνώριση του οποίου, η κατανόηση και μελέτη του νομίζω ότι καθορίζει τις σχέσεις που οικοδομούνται μέσα στην κρίση. Και ανοίγει έναν άλλο κόσμο για μετά την κρίση.

Πιστεύω ότι σήμερα, τιμώντας τις γυναίκες του τόπου μας, αλλά και όλης της γης για όλα αυτά που κάνουν και που μας ανοίγουν τους δρόμους για να κατανοήσουμε κι εμείς στη χώρα μας, τίμησα με τις αναφορές μου σε αυτές τις τρεις ερευνήτριες και όλες τις γυναίκες-ερευνήτριες που μας δίνουν τα φώτα τους με τις δουλειές τους, πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης, για να καταλάβουμε καλύτερα και πιο εμπεριστατωμένα τον ρόλο των γυναικών και το τι ακριβώς συμβαίνει μέσα στη χώρα μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε κι εμείς την Αναπληρώτρια Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κ. Θεανώ Φωτίου. Τώρα θα δώσω τον λόγο στην κ. Αφροδίτη Σταμπούλη, Βουλευτή Σερρών, εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ.

Κυρία Σταμπούλη, έχετε τον λόγο για έξι λεπτά.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Υπουργοί, αγαπητές συναδέλφισσες και αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητές προσκεκλημένες, αγαπητές εργαζόμενες και εργαζόμενοι, σήμερα, 8 του Μάρτη, η Βουλή των Ελλήνων τιμά την Ημέρα της Γυναίκας. Συμφωνούμε όλες και όλοι. Και όμως. Η φράση, με την οποία μόλις συμφωνήσαμε, περιέχει δύο θεμελιώδη λάθη που ανατρέπουν το νόημά της.

Κατ' αρχάς, σήμερα δεν είναι Ημέρα της Γυναίκας, αλλά των Γυναικών. Όχι μόνο διότι έτσι την προσδιόρισε ο ΟΗΕ –Women's Day– αλλά και επειδή δεν υπάρχει η γυναίκα, το αιώνιο θήλυ. Υπάρχουν οι γυναίκες στους κοινωνικούς τους ρόλους, στην κοινωνική τους κατάσταση: Πλούσιες και φτωχές, εργαζόμενες ή άνεργες, με επισφαλή ή αδήλωτη εργασία. Μορφωμένες ή λιγότερο μορφωμένες. Λειτουργικά αναλφάβητες ή και εντελώς αναλφάβητες. Μετανάστριες ή πρόσφυγες. Πολίτισσες αυτής της χώρας, ενεργές ή λιγότερο ενεργές. Με αναπηρία ή χωρίς, προς το παρόν τουλάχιστον. Ετεροφυλόφιλες, ομοφυλόφιλες ή διεμφυλικές. Μητέρες με γάμο ή χωρίς γάμο. Πολύτεκνες, μονογονείς ή όχι μητέρες. Και ο κατάλογος θα μπορούσε να συνεχιστεί.

Οι γυναίκες, λοιπόν, διαφορετικές γυναίκες, διαφορετικών ειδών γυναίκες, όμως όλων των ειδών οι γυναίκες, με διαφορετικούς όρους ασφαλώς, εξακολουθούν να υφίστανται διακρίσεις με βάση το φύλο τους. Διακρίσεις στην εργασία, με την μισθολογική διαφορά και τη γυάλινη οροφή πάντα παρούσες. Διακρίσεις στην κατανομή της απλήρωτης οικιακής εργασίας και φροντίδας, άρα και στον ελεύθερο χρόνο που αυτή δεσμεύει. Διακρίσεις στην πρόσβαση στη σεξουαλική και αναπαραγωγική

υγεία και στην άσκηση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων, ακόμα και στη διατήρηση της ανατομικής ακεραιότητας των γεννητικών τους οργάνων. Διακρίσεις στην άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και κληρονομικών δικαιωμάτων, ακόμη και στην ελληνική επικράτεια. Διακρίσεις στην πρόσβαση, στη μόρφωση και στην τεχνολογία. Διακρίσεις στη συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων, με χαρακτηριστικά τα κοινοβούλια και τις κυβερνήσεις των ευρωπαϊκών χωρών και της δικής μας ασφαλώς συμπεριλαμβανόμενης.

Εξακολουθούν, επίσης, όλες να διατρέχουν τον κίνδυνο να υποστούν βία με βάση το φύλο τους είτε ενδοοικογενειακή βία, είτε σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο της εργασίας, είτε βιασμό, είτε εξαναγκασμό σε σεξουαλική εκμετάλλευση. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η αντιμετώπιση, ακριβώς, αυτών των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών περιλαμβάνεται στον πέμπτο από τους δέκα εφτά στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη, που έθεσε ο ΟΗΕ για τη δεκαετία 2016-2030. Αυτός ο στόχος, ως μην αυταπατόμαστε, θα κερδηθεί μόνο αν γίνει αντικείμενο συνεχούς διεκδίκησης, απέναντι σε μια κοινωνική πραγματικότητα όπου ο καπιταλισμός και η πατριαρχία τροφοδοτούν το ένα το άλλο. Αν, όπως λέει το EL FEM -το Φεμινιστικό Δίκτυο του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς- στο κείμενο του για τις 8 Μάρτη, εξεγερθούμε ενάντια στην πατριαρχική και καπιταλιστική τρέλα.

Και ερχόμαστε στο δεύτερο λάθος. Λέμε στη Βουλή των Ελλήνων, όχι «των Ελληνίδων», ούτε των υπόλοιπων κατοίκων της χώρας, αλλά αυτό είναι μια άλλη συζήτηση. Στη Βουλή, στον Κανονισμό της οποίας, ένα αυξημένης βαρύτητας θεσμικό κείμενο, που εγκρίνεται με ενισχυμένη πλειοψηφία, δεν υπάρχει ούτε μία αναφορά σε θηλυκό πρόσωπο. Δεν υπάρχει «η Πρόεδρος», αν και είχε δύο μέχρι στιγμής, δεν υπάρχει όχι μόνο «η Βουλευτριά» ούτε «η ομιλήτρια» ούτε «η εισηγήτρια», «η ψηφοδέκτρια», δεν υπάρχει ούτε καν «η ακροάτρια» στα άρθρα που αναφέρονται στα θεωρεία.

Αν ο λόγος κατασκευάζει τους κοινωνικούς ρόλους των φύλων, ο σεξιστικός λόγος του Κανονισμού της Βουλής των Ελλήνων για τις Ελληνίδες πολιτίσες κατασκευάζει έναν μόνον ρόλο, εκείνον της ανυπαρξίας, με λογική συνέπεια να είναι αδιανόητο για κάποιους το να δηλώνουν αυτές «παρούσες».

Με δεδομένη τη θέση, πολύ πρόσφατα στη δημόσια διοίκηση, του οδηγού για την αποφυγή του σεξιστικού λόγου στα διοικητικά έγγραφα, υπάρχει το εργαλείο, υπάρχει και πεδίο δόξης λαμπρό για την επιτροπή που ασχολείται με την αναμόρφωση του Κανονισμού της Βουλής, ώστε να διασφαλιστεί στον νέο Κανονισμό η ορατότητα του φύλου, η λεκτική παραδοχή ότι κάθε πρόσωπο που κινείται εδώ μέσα, υπάρχει εξίσου η πιθανότητα να είναι γυναίκα ή άνδρας.

Επειδή η «λεκτική παραδοχή» της πιθανότητας καλό είναι να γίνει σύντομα απτή πραγματικότητα, ένα άλλο πεδίο δόξης λαμπρό είναι ανοικτό για τους και τις συντάκτριες του νέου εκλογικού νόμου αλλά και των καταστατικών των κομμάτων καθώς και της καθημερινής πολιτικής πρακτικής τους, να διασφαλιστούν εκείνες οι ρυθμίσεις και εκείνες οι πρακτικές, που σύντομα θα κάνουν πραγματικότητα τη ισόρροπη συμμετοχή των κοινωνικών φύλων, την ίση συμμετοχή των γυναικών, δηλαδή, στη Βουλή και στην Κυβέρνηση. Όχι πια μια μίζερη ποσοτόωση, που καταστρατηγείται σε κάθε ευκαιρία, αλλά την πλήρη ισότητα, το περίφημο 50-50, αυτό που αντιστοιχεί στην πραγματική εκπροσώπηση του πληθυσμού γενικά, αλλά και του εκλογικού σώματος ειδικότερα.

Τιμούμε την Ημέρα των Γυναικών, επικαιροποιώντας τους στόχους μας, δυναμώνοντας τις διεκδικήσεις μας, ώστε, όπως λέει και πάλι το EL FEM στη διακήρυξή του «να έχουμε 365 μέρες ισότητας, 365 μέρες Ημέρα των Γυναικών».

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε, κυρία Σταμπούλη.

Τον λόγο έχει η κ. Άννα Καραμανλή, Βουλευτής Β' Αθηνών, εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας.

ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τιμούμε σήμερα την Παγκόσμια

Ημέρα της Γυναίκας, μια ημέρα ορόσημο που καθιερώθηκε για την αναγνώριση της πολυδιάστατης προσφοράς της γυναίκας στην κοινωνία, αλλά κυρίως για τη μνημόνευση των διαχρονικών κατακτήσεων του γυναικείου φύλου και την ευαισθητοποίησή μας για την σκληρή πραγματικότητα που εξακολουθεί να βιώνει σήμερα μια μερίδα γυναικών, μια πραγματικότητα γεμάτη διακρίσεις και αποκλεισμούς.

Στη σημερινή συγκυρία η σκέψη μας δεν μπορεί παρά να βρίσκεται στην γυναίκα πρόσφυγα και στα δεινά που υπομένει συχνά με τα παιδιά στην αγκαλιά, για να γλιτώσει από τη δίνη του πολέμου. Δεν μπορούμε παρά να αναλογιζόμαστε τις δυσκολίες και την εκμετάλλευση που υφίσταται αυτή η γυναίκα μέσα από αυτήν τη δοκιμασία, καθώς και πόσο πιο δύσκολη είναι η ένταξή της σε ένα νέο περιβάλλον.

Σε αυτήν τη γυναίκα άλλωστε, επέλεξε να αφιερώσει τη σημερινή ημέρα και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ας ευχηθούμε αυτός ο συμβολισμός να συνοδευτεί και από τις ανάλογες και αναγκαίες πρωτοβουλίες, κάνοντας πράξη την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη, αλληλεγγύη σαν αυτήν που επέδειξαν οι εμβληματικές γιατίδες της Λέσβου, οι οποίες με περίσυμα ανθρωπιάς υποκατέστησαν κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμούς. Και αυτήν τη γυναίκα της ευαισθησίας και της απλόχερης προσφοράς οφείλουμε επίσης να αναδείξουμε σήμερα.

Η ισότητα των φύλων, νομικά και νομοθετικά είναι κατοχυρωμένη σε διεθνές και εθνικό επίπεδο. Δεν μπορεί άλλωστε παρά να αποτελεί βασική προτεραιότητα για κάθε σύγχρονη δημοκρατία. Οι ίσες ευκαιρίες στην απασχόληση, την εκπαίδευση, την πολιτική και σε κάθε δραστηριότητα θα έπρεπε να θεωρούνται αυτονόητες.

Αναμφίβολα, έχουμε διανύσει μια μεγάλη απόσταση και έχουν σημειωθεί σημαντικά βήματα προόδου. Μια σειρά από πολιτικές, νομοθετικές πρωτοβουλίες και ευρωπαϊκά προγράμματα, συνέβαλαν στην ενδυνάμωση του ρόλου της γυναίκας και στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Ωστόσο, προκαταλήψεις και στερεότυπα με βαθιές ρίζες στην κοινωνία, δείχνουν την ανάγκη να σφυρηλατηθούν οι σχέσεις ισότητας, με ακόμη μεγαλύτερη ένταση.

Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, όπου η υποεκπροσώπηση τους καλά κρατεί. Στον εργασιακό στίβο οι γυναίκες ξεκινούν από μειονεκτική αφετηρία την επαγγελματική τους δραστηριότητα, προσπαθώντας να συνδυάσουν οικογενειακές και επαγγελματικές υποχρεώσεις. Ταυτόχρονα, έρχονται αντιμέτωπες με την καχυποψία, την αμφισβήτηση των δυνατοτήτων τους και παρωχημένες απόψεις για τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν. Αυτό το έλλειμμα εμπιστοσύνης στην αξία των γυναικών, έχει παγιώσει μια τεράστια απόκλιση στην ανάληψη θέσεων ευθύνης, αλλά και μισθολογικές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα και αυτό παρά το γεγονός ότι υπάρχουν λαμπρά παραδείγματα γυναικών που κρατούν με επιτυχία τα ηνία μεγάλων επιχειρήσεων.

Στην εκπροσώπηση στα κοινά, οι αριθμοί σε πολλές περιπτώσεις προβληματίζουν, αν δεν είναι αποκαρδιωτικοί. Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η γυναικεία εκπροσώπηση φθάνει στο 37% και οι Ελληνίδες Ευρωβουλευτές αντιστοιχούν σε λιγότερο από το 25% της ελληνικής εκπροσώπησης, ενώ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η γυναικεία συμμετοχή είναι στο 32%.

Στο εθνικό μας Κοινοβούλιο παρατηρείται μια σταθερή αύξηση της γυναικείας εκπροσώπησης, καθώς η καθιέρωση της ποσοτώσεως στην κατάρτιση των ψηφοδελτίων υπήρξε ένα θετικό βήμα. Από 6,3% το 1996, φθάσαμε στην επίδοση ρεκόρ, τον Ιανουάριο του 2015, με εξήντα οκτώ γυναίκες Βουλευτές και ποσοστό 23%, για να σημειωθεί νέα μείωση της γυναικείας εκπροσώπησης στις τελευταίες εκλογές του περασμένου Σεπτεμβρίου, που πραγματοποιήθηκαν με λίστα, κάτι που πρέπει να μας προβληματίσει και να μας δραστηριοποιήσει όχι μόνο ως γυναίκες, αλλά και ως πολιτικό σύστημα. Η χαμηλή συμμετοχή των γυναικών αποτυπώνεται επίσης στην σύνθεση του Υπουργικού Συμβουλίου, με μόλις οκτώ μέλη και ποσοστό 17%. Τα ποσοστά μάλιστα ήταν ακόμη χαμηλότερα στις προηγούμενες κυβερνήσεις.

Η ίδια εικόνα παρατηρείται σε ανώτατες θέσεις της δημόσιας διοίκησης, με τη μόνη σίγουρη γυναικεία εκπροσώπηση να είναι

στη Γενική Γραμματεία Ισότητας, ίσως για να μας θυμίζει την υποκρισία με την οποία συχνά προσεγγίζεται το ζήτημα της ισότιμης αντιμετώπισης των δύο φύλων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναγκαιότητα της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική ζωή και σε θέσεις ευθύνης έχει αναγνωριστεί διεθνώς. Πολιτεία, κόμματα, κοινωνικοί φορείς οφείλουμε από κοινού να εργαστούμε για την παροχή ίσων ευκαιριών και την εμπέδωση της αρχής της ισότητας, για να μπορεί η γυναίκα, το στήριγμα και το βασικό κύτταρο της ελληνικής οικογένειας, να κατακτά αυτά που δικαιούται, χωρίς να της χαρίζεται τίποτα.

Θεωρώ πως το πιο σημαντικό και το πιο κρίσιμο είναι οι ίδιες οι γυναίκες να έχουν εμπιστοσύνη στις δυνάμεις τους και να συνειδητοποιήσουν ότι δεν υπάρχει κανένα άβατο στις επαγγελματικές και στις πολιτικές τους προσπάθειες και να επιδιώκουν την ενεργό συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα. Η γυναικεία παρουσία στα κέντρα λήψης αποφάσεων είναι αυτή που θα μας επιτρέπει να παρεμβαίνουμε δραστικά για όλα τα ζητήματα που μας αφορούν. Στη σημερινή Ελλάδα της κρίσης με τις αναπόφευκτες κοινωνικές προεκτάσεις, θα πρέπει αυτήν την παρουσία να την εδραιώσουμε και να την ισχυροποιήσουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε, κυρία Καραμανλή.

Τον λόγο έχει η κ. Ελένη Ζαρούλια, Βουλευτής Β' Αθηνών από τον Λαϊκό Σύνδεσμο – Χρυσή Αυγή.

ΕΛΕΝΗ ΖΑΡΟΥΛΙΑ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι, κάθε γυναίκα που αυτοαποκαλείται φεμινίστρια αγωνίζεται –υποτίθεται– για ισότητα και ελευθερία, επιδιώκοντας να «αποτινάξει τα δεσμά» που την κρατούν περιορισμένη στο σπίτι και στην φροντίδα της οικογένειας, ενώ η επαγγελματική της αποκατάσταση, με την επερχόμενη οικονομική της ανεξαρτησία, φαντάζει ως η λύση του προβλήματός της.

Ωστόσο, σύμφωνα με τη φαινομένη που χαρακτηρίζει τον φεμινισμό, το να είναι μία γυναίκα εργαζόμενη και ταυτόχρονα να φέρει την ευθύνη της οικογενειακής φροντίδας, ασχέτως της οικονομικής της αυτονομίας, ενώ οι υποχρεώσεις της αυξάνονται, δεν αποτελεί καταπίεση. Δεν είναι καταπίεση, γιατί αυτό προστάζει το ρεύμα προοδευτικότητας σήμερα, γιατί ο υλισμός και το κέρδος έχουν αναχθεί σε ανώτερες αξίες μέσα στην σαθρότητα του σύγχρονου συστήματος, ενώ για κάποιον περίεργο λόγο μονάχα η δημιουργία οικογένειας αποτελεί καταπίεση.

Όμως, στην πραγματικότητα, αληθινή καταπίεση αποτελεί ο αποπροσανατολισμός που έχει δεχθεί η γυναίκα σήμερα χάριν της ισότητας των δύο φύλων, καθώς το κυρίαρχο αίσθημα που την κατακλύζει είναι αυτό της αδυναμίας, της αδικίας, της κατωτερότητας έναντι του αντίθετου φύλου. Ως αποτέλεσμα, ανάγει τον άνδρα σε εχθρό της και επιδιέχεται καθημερινά σε μία ανούσια μάχη έναντι του «δυνάστη» της για να αποκτήσει την υποτιθέμενη ισότητα και ελευθερία της, σαν ένα ακόμα θύμα του ισοπεδωτισμού που μαστίζει την εποχή μας. Ισοπέδωση αξιών, ιδανικών και προτύπων, με τα δύο φύλα να έχουν απομακρυνθεί.

Εν τούτοις, σε απόλυτη αντίθεση μ' αυτόν τον αντιφυσικό ρόλο που πασχίζει να προσδώσει στη γυναίκα το διεστραμμένο σύστημα, έρχεται η αντίληψη του εθνικισμού για τη θέση και τον ρόλο της στο κοινωνικό γίγνεσθαι, ο οποίος τόσο σε επίπεδο κοινωνικό όσο και οικογενειακό, χαιρεί απολύτου σεβασμού και αναγνώρισης.

Η εθνικιστική θεώρηση στέκεται πολέμιος της εξισωτικής εποχής και της κίβδηλης ισότητας των δύο φύλων, η οποία επιδιώκει να γκρεμίσει κάθε αξία η οποία προάγει τον θεσμό της οικογένειας και της μητρότητας, αντικαθιστώντας τον με πρότυπα καλύτερα και εκφυλισμένα.

Η μητρότητα στη δική μας κοσμοθέαση αποτελεί ιερό καθήκον, μα ταυτόχρονα και απώτατη τιμή για τη γυναίκα, αναδεικνύοντας το ύψιστο του ρόλου της. Είναι χρέος και τιμή να φέρει στον κόσμο νέα μέλη του έθνους, να τα αναθρέψει και να τα διαπαιδαγωγήσει σύμφωνα με τις αξίες, τα ιδανικά και τις αρετές της ευρύτερης ολότητας, αποτελώντας τον συνδετικό κρίκο του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος, ώστε να συμβάλει

στη συνέχεια του έθνους.

Λόγω του ότι κάποιοι προσπαθούν σκοπίμως να διαστρεβλώσουν τον απερίοριστο σεβασμό των εθνικιστών στην έννοια της μητρότητας, ξεκαθαρίζουμε ότι ουδέποτε οραματιστήκαμε μία γυναίκα περιορισμένη, ούτε και την αντιμετωπίσαμε ποτέ ως ένα άβουλο ον ή σαν μία μηχανή παραγωγής που δεν ελέγχει το σώμα και τις επιλογές της, όπως κάποιοι αρέσκονται να λένε για να καλύψουν τις δικές τους καταστροφικές πεποιθήσεις και να ζουν τον μύθο τους.

Επίσης, ουδέποτε ταχθήκαμε υπέρ του εξαναγκασμού μιας γυναίκας να γίνει μητέρα, εάν η ίδια δεν το επιθυμεί. Ωστόσο, θεωρούμε απαραίτητο η κοινωνία να παρέχει τις απαιτούμενες γνώσεις, τα κίνητρα και τις δυνατότητες, ώστε να γίνει μια αξία μητέρα, αν το θελήσει, φτάνοντας στην ολοκλήρωση της.

Έτσι, η γυναίκα δεν αντιμετωπίζεται σαν σκεύος ηδονής και σαν καταναλωτικό ον, το οποίο επιτάσσει η τάση και το ρεύμα της κάθε εποχής. Αντιθέτως, αναγνωρίζεται απολύτως συνειδητοποιημένα η θέση και ο ρόλος της, ενώ γίνεται απόλυτα σεβαστή η διαφορετικότητα των δυο φύλων.

Μια πραγματική γυναίκα, όμως, πέραν της μητρότητας και της οικογενειακής φροντίδας, πρέπει να είναι εξίσου σκληρή, δυναμική και μαχητική. Μπορεί να συνδυάζει την εργασιακή της απασχόληση με την οικογένεια, αρκεί να μην ξεχνάει και να μην παραβλέπει το ρόλο της και την αποστολή της στην κοινωνία, δηλαδή, να κινείται βάσει των δυνατοτήτων και της φύσης της, χωρίς να προσπαθεί να μιμηθεί ανεπιτυχώς τον άνδρα, αποτελώντας απλά ένα κακέκτυπο του.

Φωτεινό παράδειγμα, ανά τους αιώνες, παραμένει το πρότυπο της γυναίκας στην αρχαία Σπάρτη, το οποίο καταδεικνύει την αρμονική συνύπαρξη των αξιών, όπως της Ελληνίδας ως μητέρας, συντρόφου και συμπολεμίστριας.

Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι το απόλυτα διαστρεβλωτικό πνεύμα του φεμινισμού, φθείροντας αργά και σταθερά τις φυσικές σχέσεις ανδρός - γυναικός, κατάφερε ένα βαρύ πλήγμα στο ελληνικό έθνος, αυξάνοντας την υπογεννητικότητα σε σοβαρά επίπεδα και οδηγώντας σε δημογραφική παρακμή, καθώς αγγίζουμε το έσχατο όριο της μηδενικής αύξησης, με ταυτόχρονη υπερόχη των θανάτων έναντι των γεννήσεων. Η σοβαρότητα του ζητήματος το ανάγει σε μείζον πρόβλημα εθνικής επιβίωσης, που μόνο μέσω της εθνικιστικής κοσμοθεώρησης μπορεί να γίνει κατανοητό και να επιλυθεί.

Η 8^η Μαρτίου είναι η Ημέρα της Γυναίκας. Είναι όμως και η μέρα που αποτελεί μιας πρώτης τάξεως αφορμή για την Κυβέρνηση για να απευθύνει από τα έδρανα της Βουλής ένα μήνυμα προς τον ελληνικό λαό, το οποίο θεωρώ –δυστυχώς– ότι αποκλίνει κατά πολύ από το πραγματικό νόημα της ημέρας αυτής.

Χωρίς να έχω την πραγματική διάθεση υποβάθμισης του ρόλου των γυναικών που ζουν το δράμα της προσφυγιάς, του πολέμου, της μετανάστευσης, της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης, θέλω να αφιερώσω τη σημερινή επέτειο στους αφανείς ήρωες αυτής της κοινωνίας που έχουν ξεχαστεί είτε εξαιτίας των γεγονότων των τελευταίων ημερών είτε εξαιτίας των λανθασμένων προτεραιοτήτων που έχουμε θέσει ως κοινωνία.

Αυτό που πρέπει, λοιπόν, να τιμήσουμε πρώτα και πάνω από όλα είναι η Ελληνίδα, είτε μόνα, είτε σύζυγος, είτε οικονομικά ανεξάρτητη και επαγγελματικά επιτυχημένη, είτε άνεργη και σε οικονομική ανέχεια η Ελληνίδα δοκιμάστηκε σκληρά τα τελευταία χρόνια και πολύ πριν το μνημόνιο. Αυτή είναι που έγινε πρώτος στόχος της νεοεξίτικης πολιτικής, που την θέλει ακόλουθο ή κοινωνικό παρηκμασμένων ηθών και αξιών, μέλος μιας κοινωνίας άχρωμης και πολύτιμης ενός έθνους χωρίς υπόβαθρο και προοπτική.

Ο ρόλος της οικογένειας, της οποίας στυλοβάτη αποτελεί η Ελληνίδα, υποβαθμίστηκε και αντικαταστάθηκε από την επιθυμία για καριέρα. Η δημιουργία οικογένειας και η διαίκνιση του έθνους μέσω της αναπαραγωγής, βιολογικό προνόμιο το οποίο κατέχει η γυναίκα, θεωρείται σήμερα, αν όχι κάτι το επιζήμιο, κάτι το περιττό.

Η ισότιμη συμμετοχή της Ελληνίδας στην εκπαίδευση δεν έγινε με στόχο τη σωστή διαπαιδαγώγηση των τέκνων της, ώστε αυτή να παραδώσει στην ελληνική κοινωνία αξιότιμους και υπεύθυνους πολίτες, αλλά με στόχο την υιοθέτηση ξένων -προς τα ήθη

και έθιμά μας- ιδεών, με στόχο των αποπροσανατολισμό της και τέλος την πολτοποίηση της σε μια κοινωνική μηχανή που δυσλειτουργεί και απλώς ανακυκλώνει χρόνια προβλήματα.

Η Ελληνίδα δοκιμάστηκε σκληρά και παρά τις θυσίες της, τους συνεχείς της αγώνες και την αγωνία της για ένα καλύτερο μέλλον, παραμένει σήμερα σε δυσμενή θέση. Δεν έχει να κάνει ούτε με την οικονομική της θέση ούτε με την επαγγελματική της αποκατάσταση, αλλά με το ρόλο που αυτή πρέπει να επιτελέσει εντός της κοινωνίας, ως ενεργό και δημιουργικό της κύτταρο. Και όσο δεν κατανοούμε ή αρνούμαστε να σεβαστούμε αυτόν τον ρόλο τόσο θα την καταπιέζουμε και θα την καθιστούμε έρμαιο των όποιων εξελίξεων.

Και αν για κάποιους από εσάς η μέρα αυτή αποτελεί ορόσημο για τις γυναίκες πρόσφυγες, οι οποίες πράγματι ζουν ένα δράμα, τότε κάνετε το μεγάλο λάθος να ξεχνάτε ή να υποβαθμίζετε το δράμα του δικού μας λαού, γιατί και οι δικές μας γυναίκες ζουν το δικό τους πόλεμο. Είναι ένας κοινωνικός πόλεμος που μαίνεται και που έχει αποδομήσει κάθε τι το δημιουργικό σε αυτήν τη χώρα.

Και σε αυτόν το πόλεμο η Χρυσή Αυγή θέλει τις Ελληνίδες στο πλευρό της ώστε να επικρατήσει έναντι των ξενόφερτων αξιών η ελληνική παράδοση, τα ελληνικά γράμματα, η ελληνική θρησκεία, με πρωτεργάτες το βασικό κύτταρο της κοινωνίας μας, την οικογένεια.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Χρυσής Αυγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τον λόγο έχει εκ μέρους της Δημοκρατικής Συμπράταξης ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ ο κ. Θεόδωρος Παπαθεοδωρού, Βουλευτής Αχαΐας και παρακαλώ σεβασμό στο χρόνο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρίες προσκεκλημένες, η συζήτηση σήμερα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη για την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στα πολιτικά και κοινωνικά κέντρα λήψης αποφάσεων χαρακτηρίζεται από ένα αρνητικό πρόσημο, αυτό της ανισότητας, ανισότητας στην πρόσβαση στην εργασία, ανισότητας στις ίσες ευκαιρίες, ανισότητας στη μεταχείριση, ανισότητας στη συμμετοχή στα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά κέντρα λήψης αποφάσεων.

Το ερώτημα που τίθεται, βέβαια, με τρόπο αβίαστο σε μια τέτοια συζήτηση είναι το τι επιδιώκουμε να κατανοήσουμε, να εξάγουμε ως συμπέρασμα από μια τέτοια συζήτηση. Θέλουμε να καταδείξουμε ότι η μεγαλύτερη συμμετοχή, πρόσβαση των γυναικών σε αυτά τα κέντρα θα λειτουργήσει ως πολλαπλασιαστής, ώστε συνεχώς περισσότερες γυναίκες να συμμετέχουν σε ηγετικές θέσεις στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή; Θέλουμε να αναγνωρίσουμε ότι οι προσπάθειες της Ευρώπης τα τελευταία τριάντα χρόνια, ιδιαίτερα για την εξάλειψη των ανισοτήτων και την εμπέδωση της ισότητας, δικαιώνονται μέσα από την αναζήτηση του δίκαιου ή του μέσου όρου συμμετοχής;

Μήπως επιδιώκουμε, τέλος, τον διαρκή εκσυγχρονισμό του κυρίαρχου πολιτικού αφηγήματος της ισότιμης συμμετοχής, το οποίο παραμένει μια μεγάλη κατάκτηση, βέβαια, της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας, αλλά συγκρούεται καθημερινά με ιδεολογικά, κοινωνικά και πολιτικά στεγανά με συντηρητικά στερεότυπα και σκληρές κοινωνικές πολιτισμικές οικονομικές και πολιτικές έμφυλες ταυτότητες;

Φοβάμαι ότι όλα τα παραπάνω δεν μπορούν παρά να αποτελούν μόνο την κορυφή του παγόβουνου. Για να καταλάβουμε την ανισότητα που υπάρχει στην κορυφή, στα κέντρα λήψης αποφάσεων θα πρέπει να ξεκινήσουμε από τη διευρυμένη ανισότητα της βάσης και να κατανοήσουμε τους κοινωνικούς μηχανισμούς αναπαραγωγής της.

Ας σκεφτούμε ότι η μόνη κατοχυρωμένη και θεσμοθετημένη ισότιμη πρόσβαση παντού στην Ευρώπη και στην Ελλάδα είναι αυτή που προσφέρει η εκπαίδευση, ενώ στους περισσότερους τομείς η πρόσβαση υποστηρίζεται είτε από θετικές διακρίσεις συναφείς με το φύλο είτε από θεσμοθετημένες ποσοστώσεις. Στην εκπαίδευση κατοχυρώνεται η ισότητα και εκεί διαπιστώνουμε το προβάδισμα, ακόμη και σε μαθησιακό επίπεδο, των κοριτσιών. Ακόμη και στο επίπεδο της σχολικής διαρροής το ποσο-

στό των κοριτσιών είναι σαφώς μικρότερο από αυτό των αγοριών, λαμβανομένων των βασικών κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων. Επομένως, ποιο είναι αυτό το κοινωνικό και πολιτικό φίλτρο που περιορίζει την ισότιμη πρόσβαση των γυναικών σε θέσεις ευθύνης και στην ίση μεταχείριση;

Βεβαίως, η θεσμοθετημένη ισότητα πρόσβασης στην εκπαίδευση δεν σημαίνει ταυτόχρονα και εμπέδωση της κοινωνικής ισότητας μέσα από το σχολείο, καθώς και εναλλαγή των έμφυλων κοινωνικών ταυτοτήτων. Το πρόβλημα της διευρυμένης βάσης ανισοτήτων για τις γυναίκες ξεκινά από την άνιση πρόσβαση τους στην κοινωνική ισότητα, στην αγορά εργασίας και τούτο συχνά ανεξάρτητα από τυπικά προσόντα.

Ενδεικτικά αναφέρω ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ του 2015 από το 2008 μέχρι σήμερα το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών μειώθηκε από 80% σε 62,9% και το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών μειώθηκε από 52,5% σχεδόν στο 43%. Τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών στην Ελλάδα αγγίζουν πλέον το 60%.

Ωστόσο, στην Ευρώπη ο αριθμός αύξησης του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών ανήλθε αντίστοιχα το 2013 στο 60%, αλλά πάντως υπολείπεται σημαντικά του στόχου της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2020 για την απασχόληση στο 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20 έως 64 ετών και στη βελτίωση της ποιότητας εργασίας. Αν συνεχιστεί η σημερινή κρίση, αν συνεχιστεί η σημερινή τάση, ο στόχος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όχι μόνο δεν θα επιτευχθεί το 2020, αλλά δεν θα είναι ορατός ούτε το 2040.

Ταυτόχρονα, η πυραμίδα των ανισοτήτων είναι ο κανόνας στην Ευρώπη, δεν είναι η εξαίρεση. Ενώ το 60% των νέων πτυχιούχων και το 46% σχεδόν 50% των κατόχων διδακτορικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι γυναίκες, αυτές αντιπροσωπεύουν μόνο το 35% του συνολικού αριθμού του ακαδημαϊκού προσωπικού στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και στα ερευνητικά κέντρα και μόλις το 20% των πανεπιστημιακών με ανώτατες και διοικητικές ακαδημαϊκές θέσεις.

Επίσης, στο 20% βρίσκεται η εκπροσώπηση των γυναικών σε ανώτερα κλιμάκια των ιδιωτικών επιχειρήσεων στην Ευρώπη, ενώ σύμφωνα με τη λίστα της Standard & Poor's μόνο το 4% των ανώτατων κλιμακίων των πεντακοσίων μεγάλων επιχειρήσεων είναι γυναίκες.

Παράλληλα, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στις θέσεις λήψης αποφάσεων στην πολιτική. Στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, όπως ειπώθηκε προηγουμένως, και στα είκοσι οχτώ κράτη έχουμε μόνο πέντε Αρχηγούς κρατών και ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η συμμετοχή των γυναικών αγγίζει το 37%. Στα εθνικά κοινοβούλια ο μέσος όρος είναι 28%, ενώ στην Ελλάδα έχουν εκλεγεί μόνο πενήντα οχτώ γυναίκες στις τριακόσιες.

Σε αυτό θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας ότι τα παραπάνω ποσοστά επηρεάζονται θετικά από τις θεσμικά κατοχυρωμένες ποσοστώσεις και αποδεικνύουν την περιορισμένη πρόσβαση των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Αποδεικνύουν όμως και κάτι άλλο. Ότι παρά τις θεσμικές, θετικές διακρίσεις οι έμφυλες ανισότητες εκκινούν από βαθιά ριζωμένες κοινωνικές και οικονομικές αιτίες, συνυφασμένες με την κατασκευή του κοινωνικού φύλου και με τη σταθερή αναπαραγωγή των ίδιων κοινωνικών συμπεριφορών που προσδιορίζουν το κάθε φύλο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ένα λεπτό, κυρία Πρόεδρε.

Ας σκεφτούμε, στην Ελλάδα τότε νομοθετήσαμε την ποινικοποίηση της ενδοοικογενειακής βίας, τότε νομοθετήσαμε την ποινικοποίηση του βιασμού εντός γάμου. Ας σκεφτούμε τότε μιλήσαμε, στην Ελλάδα, για πρώτη φορά για τη σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία. Πρόκειται για την αργή εξέλιξη των κοινωνικών στερεοτύπων, την καθυστερημένη απόδοση, ενσωμάτωση και εμπέδωση δικαιωμάτων, ικανών να μετασχηματίσουν τη συλλογική συνείδηση και να εγγυηθούν την προστατευόμενη ισότιμη πρόσβαση σε δικαιώματα, ευκαιρίες, αγαθά, υπηρεσίες που οξύνουν σήμερα τις ήδη υπάρχουσες ανισότητες.

Το πολιτισμικό υπόβαθρο των κοινωνιών, καθώς και οι αναθετικές δυνάμεις της οικονομικής κρίσης έρχονται απλώς να επι-

βραδύνουν την παραπάνω εξέλιξη, περιθωριοποιώντας έως και αποκλείοντας τις γυναίκες από τα κοινωνικά και πολιτικά κέντρα λήψης αποφάσεων.

Αυτό το πλέγμα έμφυλων ανισοτήτων έχει ταξικά, κοινωνικά, πολιτικά χαρακτηριστικά, τα οποία εθίζουν την κοινωνία και τους πολίτες να αξιολογούν ρόλους και συμπεριφορές, διαμορφώνοντας τελικά την ταυτότητά τους μέσα από τη διαφοροποίηση του βιολογικού φύλου. Έτσι, αυτονόητα τίθεται η ερώτηση σε μια επιτυχημένη επιχειρηματία, μια πολιτικό, μια πανεπιστημιακό, μια πρόεδρο δικαστηρίου πότε βρίσκει το χρόνο να φροντίζει τα παιδιά της, αν έχει, και λιγότερο αυτονόητα τίθεται η ίδια ερώτηση σε έναν άνδρα των ίδιων θέσεων. Η εξήγηση είναι απλή και εδράζεται στον έμφυλο καταμερισμό των κοινωνικών ρόλων. Η πρόσληψη της διαφοροποίησης του βιολογικού φύλου κατασκευάζει έμφυλες κοινωνικές ταυτότητες και αυτές με τη σειρά τους τις ανισότητες που όλοι διαπιστώνουμε σήμερα.

Όμως, όσο αργά κι αν είναι η ωρίμανση των συλλογικών αντιλήψεων, των πολιτικών μετασχηματισμών, της εμπέδωσης των δικαιωμάτων, τίποτα δεν μπορεί να αναχαιτίσει την κοινωνική πρόοδο για την κατάκτηση της ισότητας των ευκαιριών, της ισότητας της μεταχείρισης, της ισότητας στην κοινωνική και πολιτική συμπεριληψη.

Σε αυτήν την κατεύθυνση, παρά τα λάθη και τις αντιστάσεις, οι κατακτήσεις του σύγχρονου νομικού πολιτισμού για την καταπολέμηση των ανισοτήτων, καθώς και της ολοκλήρωσης του ευρωπαϊκού αξιακού προτύπου των δικαιωμάτων και των ελευθεριών παραμένουν μια σημαντική παρακαταθήκη τόσο του ευρωπαϊκού δικαίου όσο και της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας. Και αυτό είναι μια σκυτάλη αγώνων και προσπαθειών για τις γενιές του κοινού μέλλοντός μας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Καλείται στο Βήμα ο κ. Εμμανουήλ Συντυχάκης, Βουλευτής Ηρακλείου του ΚΚΕ.

Κυρίες Συντυχάκη, τηρήστε τον χρόνο σας παρακαλώ.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι, η σημερινή μέρα είναι από τις πιο σημαντικές στιγμές του παγκόσμιου εργατικού κινήματος. Η 8^η Μάρτη έχει καθιερωθεί ως η μέρα που υπενθυμίζει σε όλους και σε όλες την ανάγκη του διαρκούς αγώνα για την κατάκτηση της ισοτιμίας και της χειραφέτησης των εργατριών, των γυναικών από τα άλλα λαϊκά στρώματα, για δουλειά, μισθό, σύνταξη και περιθαλψη, για το δικαίωμα στην ξεκούραση, στη ζωή με δικαιώματα.

Υπενθυμίζει στους νέους και τις νέες ότι τους ακυρώνουν όνειρα, προσδοκίες για μόρφωση, δουλειά με δικαιώματα για όλους, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, χρώματος και θρησκείας.

Το μήνυμά της 8^{ης} Μάρτη υπενθυμίζει τη διεθνοιστική του διάσταση. Αποδίδει τη γνήσια λαϊκή αλληλεγγύη στους χιλιάδες πρόσφυγες, που ανάμεσά τους βρίσκονται γυναίκες, βρέφη, ασυνόδευτα παιδιά και έφηβοι, που έχουν πέσει θύματα των κυκλωμάτων εκμετάλλευσης.

Υπενθυμίζει την ανάγκη της ταξικής αλληλεγγύης στη γυναίκα πρόσφυγα και μετανάστρια από τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Ιράκ, την Αφρική, όπου γης, στον αγώνα που δίνουν μαζί με τους άνδρες και τα παιδιά τους για ένα καλύτερο μέλλον, δίχως ιμπεριαλιστικούς πολέμους και σφαγές και με την ευχή να γυρίσουν γρήγορα στα σπίτια τους, να έχουν ένα καλύτερο μέλλον.

Κυρίες και κύριοι, εμείς οι κομμουνιστές και κομμουνίστριες είμαστε περήφανοι για τη συμβολή του κόμματός μας, από την ίδρυσή του, στην αποκάλυψη της ουσίας του γυναικείου ζητήματος, στην πάλη του κατά των σκοταδιστικών αντιλήψεων για τη γυναίκα βιολογική και πνευματική κατωτερότητα, για τον μονοδιάστατο ρόλο της γυναίκας στην οικογένεια.

Δεν υπάρχει ούτε μια προοδευτική, ριζοσπαστική ιδέα που να μην ξεπήδησε από τις θέσεις του ΚΚΕ, από τα συνθήματα και την πράξη του. Τα σπέρματα του γυναικείου αγώνα δεν έπεσαν στη γη από τις αστές, αλλά από τις εργάτριες, από την εργατική τάξη και τους εκπροσώπους της, την Κλάρα Τσέκιν, τις ράφτρες της Νέας Υόρκης, τα σύμβολα κατά του φασισμού και ναζισμού,

όπως η Ηλέκτρα Αποστόλου, τα σύμβολα κατά της εργοδοτικής τρομοκρατίας και αυθαιρεσίας, όπως η δολοφονημένη Σωτηρία Βασιλακοπούλου από τα τσιράκια της ΕΤΜΑ.

Το ΚΚΕ έγραψε ιστορία στις κατακτήσεις των γυναικών στον 20^ο αιώνα. Θρυλικές γυναικείες, μορφές του ταξικού αγώνα, αναδείχθηκαν Βουλευτές-Εθνοσύμβουλοι για πρώτη φορά το 1944, στις εκλογές που έγιναν για την ανάδειξη του Εθνικού Συμβουλίου και της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης, όπως η Καίτη Ζεύγου, η Μάχη Μαυροειδή, η Μαρία Σβώλου, η Φωτεινή Φιλιππίδη, η Χρύσα Χατζηβασιλείου.

Τότε, για πρώτη φορά, ψήφισαν οι γυναίκες στη χώρα μας και μάλιστα μέσα στις ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες της γερμανοφασιστικής κατοχής. Τότε θεσμοθετήθηκε η ίση αμοιβή και η ίση δουλειά, η πραγματική ισοτιμία των γυναικών, όταν σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση μας κουνάει το δάχτυλο, λέγοντας ότι ο στόχος της ίσης αμοιβής θα μπορέσει να γίνει πραγματικότητα το 2084.

Στα δύσκολα χρόνια της χιτλερικής κατοχής, της πείνας και του φυλετικού αναχρονισμού που επικρατούσε, τα μισά μέλη της ΕΠΟΝ ήταν κοπέλες. Περισσότερες από οκτώ χιλιάδες, το 30% της συνολικής δύναμης, των μαχητών του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας 1946-1949 ήταν γυναίκες.

Για πρώτη φορά, στην ανθρώπινη ιστορία, η πολιτική ισοτιμία της γυναίκας κατοχυρώθηκε στο πρώτο Σοβιετικό Σύνταγμα το 1918, εποχή που άνοιξε δρόμο για την ανύψωση του ρόλου της γυναίκας και αντιμετώπισε ισότιμα τη γυναίκα με τον άνδρα στο εργατικό δίκαιο, στα πολιτικά δικαιώματα, στον τομέα της μόρφωσης και αλλού. Οι γυναίκες έβγαιναν στη σύνταξη πέντε χρόνια νωρίτερα από τους άνδρες.

Κυρίες και κύριοι, για το ΚΚΕ το γυναικείο ζήτημα, οι διακρίσεις και οι ανισοτιμίες σε βάρος της γυναίκας δεν αντιμετωπίζονται ως πεδίο αντιπαράθεσης ανάμεσα στο γυναικείο φύλο και το ανδρικό. Αποτελούν ιστορικό, κοινωνικό φαινόμενο, που εκφράζεται σε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής και πηγάζουν από τις ταξικές σχέσεις εκμετάλλευσης.

Γι' αυτό και το ΚΚΕ απορρίπτει τις θεωρίες, τις αταξικές ερμηνείες, περί πατριαρχικής και ανδροκρατικής κοινωνίας που υποστηρίζουν φιλελεύθερα, νεοφιλελεύθερα, σοσιαλδημοκρατικά, αριστερά κόμματα εξουσίας, αποκρύπτοντας τις αιτίες εμφάνισης των ανισοτιμιών και διακρίσεων σε βάρος της γυναίκας. Στην πράξη, αυτό σημαίνει άρνηση της ταξικής προέλευσης του ζητήματος, δηλαδή ο καπιταλισμός και κάθε εκμεταλλευτικός κοινωνικοοικονομικός σχηματισμός δεν θέλει ούτε μπορεί να δώσει την πραγματική ισοτιμία, ακριβώς γιατί έρχεται σε αντίθεση με τον ίδιο τον εκμεταλλευτικό του χαρακτήρα.

Αυτές οι απόψεις είναι που τροφοδοτούν και τα ιδεολογήματα περί διάκρισης μεταξύ βιολογικού και κοινωνικού φύλου, όπου μέσω αυτής της θεωρίας καταργούνται οι ταξικές αντιθέσεις, η ταξική ρίζα του γυναικείου ζητήματος και ανάγεται η ανισοτιμία της γυναίκας στην αντίθεση του ίποδου άνδρα-γυναίκα. Είναι θεωρίες αντιεπιστημονικές, σκοταδιστικές, που δηλητηριάζουν τα μυαλά της νεολαίας και κυρίως των κοριτσιών, με όλη την αντιδραστική, αστική σκέψη.

Έτσι και σήμερα, η επιδίωξη για ισότιμη συμμετοχή της γυναίκας στα κέντρα λήψης αποφάσεων, το μέτρο της ποσόστωσης των γυναικών στα ψηφοδέλτια, η ταμπέλα της γυναικείας επιχειρηματικότητας έχουν ως στόχο την προσαρμογή της έννοιας «ισότητα» στις επιδιώξεις του κεφαλαίου.

Χρησιμοποιούνται ως εργαλεία συγκάλυψης της διπλής καταπίεσης, που υφίστανται οι γυναίκες της εργατικής τάξης. Ξεγελάνε τις εργαζόμενες ταυτίζοντας τα συμφέροντά τους με τα συμφέροντα της εταιρείας που τις εκμεταλλεύεται στο όνομα της φυλετικής αλληλεγγύης και της φυλετικής συγγένειας. Απευθύνονται σε γυναίκες που δεν πρόκειται να βρεθούν ποτέ στη θέση των ιδιοκτητριών ή μεγαλοστελεχών επιχειρήσεων και προσπαθούν να συσκοτίσουν τα διαφοροτικά, αντίθετα συμφέροντα που αντικειμενικά έχουν από τις γυναίκες της αστικής τάξης.

Η αστική τάξη βέβαια ενδιαφέρεται για τον εαυτό της και καταλαβαίνει ότι πρέπει να διαμορφώσει μια ελίτ γυναικεία πρωτοπορία, η οποία θα περνάει τις δικές της αξίες και ιδέες, την ιδεολογία της αστικής τάξης στις γυναίκες. Οι αστές βέβαια τι ανάγκη έχουν; Έχουν δεμένο τον γάιδαρό τους. Έχουν υπηρέ-

τριες, έχουν κουβερνάντες, όπως και το χρήμα για να αντιμετωπίσουν την εκπαίδευση των παιδιών τους σε ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και τα προβλήματα υγείας τους σε ιδιωτικά νοσοκομεία.

Στον καπιταλισμό δεν έχουν όλες οι γυναίκες την ίδια δυνατότητα συμμετοχής στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Πού είναι η ισότητα και η κοινωνική δικαιοσύνη όταν στους ώμους τους πέφτει το βάρος της φροντίδας της οικογένειας, των παιδιών και των ηλικιωμένων, όταν ο ελεύθερος χρόνος είναι ανύπαρκτος, όταν εκβιάζονται στη δουλειά από τον εργοδότη για να αποδεχτούν την ατομική σύμβαση, όταν τις εξαναγκάζουν να υπογράφουν συμφωνητικά δεσμευόντάς τις πως δεν θα δημιουργήσουν οικογένεια, όταν καταργούν το επίδομα τοκετού, όπως πρόσφατα και η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ; Και όπως φαίνεται βέβαια αυτές δεν θα είναι οι τελευταίες παροχές που θα αποχαιρετήσουν οι νέες μητέρες. Η κατάργηση της κοινωνικής ασφάλισης θα πλήξει πριν απ' όλα τις ίδιες τις γυναίκες της εργατικής τάξης, οι οποίες δεν θα πάρουν ποτέ τους σύνταξη.

Η γυναίκα, λοιπόν, είναι το υποζύγιο στον καπιταλισμό για να εδραιωθούν οι ελαστικές εργασιακές σχέσεις και η μερική απασχόληση. Τα συμφέροντα των γυναικών της αστικής τάξης είναι εχθρικά με εκείνα των εργαζομένων, των ανέργων, των αυτοαπασχολούμενων και των αγροτισσών.

Βοηθούν, για παράδειγμα, η Λαγκάρντ ή η Μέρκελ που είναι γυναίκες; Έχουν μήπως φιλολαϊκή πολιτική; Η πολιτική δεν καθορίζεται από το φύλο, αλλά από την τάξη αυτών που την ασκούν. Γι' αυτό και οι γυναίκες της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων δεν πρέπει να πέσουν σε αυτήν την παγίδα και οφείλουν να διεκδικήσουν τη λήψη μέτρων, τη θέσπιση θετικών διακρίσεων που θα τις ανακουφίζουν από τα πολλαπλά βάρη, να παλέψουν για τη διασφάλιση σύγχρονων δικαιωμάτων για τις ίδιες και τις οικογένειές τους, την κοινωνική αναγνώριση και προστασία της μητρότητας, τη δημιουργία δημόσιων και δωρεάν κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών για την φροντίδα του παιδιού, για την κάλυψη των αναγκών της οικογένειας, τη συνταξιοδότηση των γυναικών στην ηλικία των 55 ετών με πενταετή διαφορά από τους άντρες, την προστασία του γυναικείου οργανισμού στους χώρους δουλειάς.

Κυρίες και κύριοι, κλείνοντας, η νατοϊκή εμπλοκή στο Αιγαίο εγκυμονεί πάρα πολλούς κινδύνους. Οι γυναίκες και οι μανάδες δεν πρέπει να αποδεχθούν τα παιδιά τους να γίνουν θύτες ή θύματα στα κανόνια των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων για τα συμφέροντα των μονοπωλίων. Και αυτό πρέπει να είναι το πρότυπο της γυναικας αγωνίστριας που παλεύει ισότητα με τον άντρα στους κοινωνικούς αγώνες ενάντια στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους.

Η συμπόρευση με το ΚΚΕ μπορεί να δώσει νέα ώθηση, νέα δυναμική και νέα πνοή στην ανασύνταξη του εργατικού λαϊκού κινήματος προς όφελος και της γυναίκας και του άντρα, συνολικά του λαού μας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Σας ανακοινώνω ότι στον δεύτερο γύρο που θα μιλήσει ξανά ένας εκπρόσωπος από όλα τα κόμματα, ο χρόνος θα είναι απόλυτα σεβαστός, διότι δεν γίνεται αλλιώς. Έχουμε καλεσμένους, έχουν δουλειές, έχουν υποχρεώσεις.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΥΚΟΥΔΗΣ: Να κάνανε καλύτερη διαχείριση του χρόνου στον πρώτο γύρο, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τι να κάνω, κύριε Λυκούδη; Έχω κάνει τρεις εκκλήσεις.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΥΚΟΥΔΗΣ: Δεν φταίνει αυτοί που έπονται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τον λόγο έχει η Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης από το Ποτάμι, κ. Αικατερίνη Μάρκου, για έξι λεπτά.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΑΡΚΟΥ: Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κυρίες και κύριοι προσκεκλημένοι, υπάρχει η εντύπωση ότι η σημερινή ημέρα, η 8^η Μαρτίου, όπως και η γενικότερη συζήτηση για την ισότητα συμμετοχής των γυναικών στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική ζωή αφορά αποκλειστικά και μόνο τις γυναίκες, ότι πρόκειται δηλαδή για ένα αίτημα που αφορά τα συμφέροντα και την ηθική αποκατάσταση

μιας ειδικής ομάδας του πληθυσμού.

Στην πραγματικότητα, ο αποκλεισμός των γυναικών από την ισότιμη πρόσβαση στην ζωή, στην εργασία, στην πολιτική οδηγεί σε απώλεια της ευημερίας για ολόκληρη την κοινωνία, απώλεια από την αξία που δεν πραγματοποιείται, γιατί δεν δίνονται ισότιμα ευκαιρίες σε όλα τα μέλη της κοινωνίας.

Η Χίλαρι Κλίντον, μία γυναίκα πολιτικός που έχει καταρρίψει πολλά στερεότυπα, είπε ότι όταν οι γυναίκες είναι υγιείς και μορφωμένες, όταν είναι ελεύθερες από τη βία, όταν μπορούν να εργάζονται και να κερδίζουν τα προς το ζην ως πλήρεις και ίσοι εταίροι στην κοινωνία, οι οικογένειές τους θα ευημερήσουν. Και όταν ευημερούν οι οικογένειες, ευημερούν και οι κοινότητες και τα έθνη. Γι' αυτό και η συζήτηση για την ισότιμη συμμετοχή και των γυναικών δεν αφορά μόνο κάθε γυναίκα, αλλά και κάθε άντρα και κάθε οικογένεια και, εν τέλει, ολόκληρη την κοινωνία.

Τι σημαίνει, όμως, ισότιμη συμμετοχή; Οι γυναίκες σήμερα δεν ζητούν ειδική μεταχείριση, αλλά ισότιμες ευκαιρίες, ίσες ευκαιρίες για να χαράξουν την επαγγελματική και προσωπική τους πορεία, να γράψουν τη δική τους ιστορία, ίσες ευκαιρίες για να διεκδικήσουν την προσωπική τους ανάπτυξη.

Για να υπάρξουν όμως οι ίσες ευκαιρίες, απαιτούνται μέτρα από την πολιτεία στη βάση των αντικειμενικών και ιδιαίτερων δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες ως αποτέλεσμα της μητρότητας και της ανατροφής των παιδιών τους.

Η ειδική μεταχείριση των γυναικών είναι η λύση μίας κοινωνίας που έχει ηττηθεί, μίας κοινωνίας που δεν έχει καταφέρει να ξεπεράσει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, που έρχεται εκ των υστέρων να καλύψει τα κενά της πολιτείας. Αντιθέτως, η ισότιμη πρόσβαση στις ευκαιρίες πρέπει να είναι δεδομένη από την αρχή.

Και όμως, υπάρχουν ακόμη και σήμερα γύρω μας στερεότυπα κοινωνικά και πολιτικά, που ξεκινούν ήδη από την ανατροφή των παιδιών, ακόμη και από το παιχνίδι και προκαταβάλλουν συγκεκριμένους ρόλους και συμπεριφορές για το κορίτσι και το αγόρι. Σε πολλές περιπτώσεις τα θέματα και τα αντικείμενα με τα οποία εξοικειώνονται τα κορίτσια ήδη από την παιδική ηλικία είναι από τη φύση τους περιορισμένα, με την υπόνοια ότι όλα αυτά διαγράφουν τον κύκλο της ζωής και την πορεία ενός κοριτσιού και «χτίζουν» ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο επιτρέπεται, είναι κοινωνικά αποδεκτό να κινηθεί μία γυναίκα μεθυσμένο.

Σίγουρα τα πράγματα δεν είναι όπως ήταν πριν από τριάντα ή σαράντα χρόνια. Η πρόσφατη ιστορία μας είναι γεμάτη από γυναίκες-πρότυπα, από την Καλλιρόη Παρρέν, από την Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου μέχρι την Ελένη Σκούρα και τη Μελίνα Μερκούρη, γυναίκες που πάλεψαν για όλες μας, καταρρίπτοντας τα στερεότυπα, ανοίγοντας νέους δρόμους, αποδεικνύοντας ότι η ισότητα και οι ίσες ευκαιρίες είναι αξίες που φαίνονται στην πράξη και όχι στη θεωρία. Έχουμε, όμως, αρκετό δρόμο μπροστά μας, για να ξεπεράσουμε τελειώς κάποιες οπισθοδρομικές αντιλήψεις και στερεότυπα.

Θέλω εδώ να τονίσω ότι η στήριξη στη γυναίκα είναι στήριξη στην οικογένεια, είναι αναγκαία συνθήκη για την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος και τη γήρανση του πληθυσμού. Και όμως, έχουμε ένα φορολογικό σύστημα κατάφωρα εναντίον των οικογενειών με παιδιά, που δεν ευνοεί τη μητέρα που αναλαμβάνει την ανατροφή των παιδιών. Τα στοιχεία της EUROSTAT δείχνουν πως όσο περισσότερα παιδιά κάνει μία γυναίκα τόσο πιο επισφαλής γίνεται η εργασιακή της κατάσταση.

Την ίδια στιγμή, προγράμματα, όπως η εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, που υπάρχουν για τη διευκόλυνση της εργαζόμενης γυναίκας, προσφέροντας πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας για τα παιδιά τους, υποχρηματοδοτείται. Η αντιμετώπιση αυτών και άλλων αντίστοιχων θεμάτων από την πολιτεία είναι ελάχιστη προϋπόθεση, για να διασφαλιστεί η ουσιαστική και όχι η τυπική ισότητα ευκαιριών.

Κλείνοντας την ομιλία μου, θέλω να αναφερθώ στην ανώνυμη γυναίκα, στη μέση γυναίκα που σήμερα κουβαλά στους ώμους της όχι μόνο το βάρος της επαγγελματικής της προκοπής, αλλά και της συνοχής της οικογένειας. Σ' αυτήν την ανώνυμη γυναίκα που καθημερινά αγωνίζεται για την προσωπική και οικογενειακή της αξιοπρέπεια αφιερώνεται αυτή η ημέρα, αφιερώνω την ομι-

λία μου.

Προτρέπω, λοιπόν, όλους μας νομοθετικά να κάνουμε το σωστό, τονίζοντας και πάλι τις ίσες ευκαιρίες που πρέπει να δοθούν, για να διεκδικήσει κάθε γυναίκα την αυτοπραγμάτωσή της και για να έχει η κοινωνία συνολικά τη μέγιστη δυνατή ωφέλεια.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστώ την κ. Μάρκου και για τον χρόνο και για το περιεχόμενο της ομιλίας της.

Θα μιλήσει τώρα εκ μέρους των Ανεξαρτήτων Ελλήνων η κ. Μαρία Κόλλια-Τσαρουχά, Βουλευτής Σερρών, αλλά και Υφυπουργός Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Ελάτε, κυρία Τσαρουχά.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ-ΤΣΑΡΟΥΧΑ (Υφυπουργός Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης): Και θα συμπληρώσω «Μακεδονίας-Θράκης», κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι, αγαπητές προσκεκλημένες, θα ήθελα από την αρχή να σας πω ότι δεν θα βρισκόμουν στο Βήμα αυτό, αν επρόκειτο να αντιμετωπίσω την παγκόσμια ημέρα που αφιερώνεται στις γυναίκες σαν μια τυπική επετειακή υποχρέωση. Αν έτσι το επιτρέψουμε να γίνει, πολύ ορθά θα αναρωτηθούν και άνδρες και γυναίκες: ποιος ο λόγος μία ημέρα από όλο το έτος να αφιερώνεται στις γυναίκες σαν να επρόκειτο για προστατευόμενο είδος;

Είλικρινά σας λέω, εγώ θα δυσκολευόμουν να το απαντήσω αυτό το ερώτημα και ως γυναίκα και ως πολιτικός. Εν αντιθέσει, αν ορθά και ουσιαστικά θέλουμε να αξιοποιήσουμε τις αναφορές μας σε αυτήν τη μέρα που αφιερώνεται στα δικαιώματα των γυναικών, θα πρέπει να ξεφύγουμε από κατεστημένες αντιλήψεις και από παραπλανητικές αριθμητικές αποτυπώσεις.

Οι αριθμοί βέβαια επιβεβαιώνουν τη μεγάλη αλλαγή και τη βελτίωση της θέσης των γυναικών τις τελευταίες δεκαετίες, κρύβοντας, όμως, ότι σε κάθε έκφραση της καθημερινότητας η γυναίκα παραμένει, ως παρουσία και αξία, υπό αμφισβήτηση. Και δεν φοβάμαι να πω ότι αντιμετωπίζεται δυστυχώς πολλές φορές με όρους ρατσισμού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ολιγάριθμη εκπροσώπηση των γυναικών στα κέντρα λήψης των αποφάσεων όχι μόνο δεν είναι ικανή να ανατρέψει την πραγματικότητα όπως την περιέγραψα, αλλά σε αντίθεση επιβεβαιώνει διά της εξαιρέσεως τον κανόνα. Έχει λοιπόν και νόημα και περιεχόμενο η παγκόσμια ημέρα για τα δικαιώματα των γυναικών, όχι ως τυπική συμβατική γιορτή, αλλά σαν μία ευκαιρία επαναδιατύπωσης και προώθησης του μηνύματος της ισότητας των φύλων, των ίσων ευκαιριών μεταξύ τους, αλλά και της καταδίκης οποιασδήποτε άλλης διαφορετικής αντίληψης.

Ως γυναίκα και ως Βουλευτής των Ανεξαρτήτων Ελλήνων οφείλω να αναδείξω τον παρακάτω φαινόμενο, διαψεύδοντας κατ' αρχάς το επιχείρημα περί σύγκρουσης πολιτισμών ανάμεσα σε μία οπισθοδρομική και θρησκόληπτη Ανατολή και σε μία προοδευτική τάχα και πεφωτισμένη Δύση: Δυστυχώς, στοιχεία υποτίμησης της γυναίκας, που βεβαίως κατ' επέκταση αποτελούν και προβληματικά στοιχεία λειτουργίας της δημοκρατίας, συναντούμε παντού. Ασφαλώς, τα φαινόμενα δεν έχουν την ίδια ένταση και τον ίδιο τρόπο εκδήλωσης σε Δύση και Ανατολή, πόσω μάλλον όταν αυτά εμφανίζονται και ως στοιχεία θρησκευτικής πίστης, όπως συναντούμε σε πολλά μέρη του πλανήτη.

Εάν, λοιπόν, στη μία πλευρά έχουμε εκτός από την ανισότητα και ακραίες εκδηλώσεις σε βάρος των γυναικών –θυμίζω τους γάμους των ανηλίκων κοριτσιών, τους σωματικούς ακρωτηριασμούς, τον εκτεταμένο και επιβαλλόμενο αναλφαριθμισμός– πρέπει με θάρρος να αναδείξουμε και τα φαινόμενα της άνιση μεταχείρισης των γυναικών στον δυτικό κόσμο, όπου εάν παραμερίσουμε την παραπλανητική λάμψη που εκπέμπεται, θα διαπιστώσουμε ότι ενώ όλα εμφανίζονται σε επίσημο επίπεδο νομοθετικά τακτοποιημένα, σχεδόν παντού οι γυναίκες έχουν τις λιγότερες ευκαιρίες, τις μικρότερες αμοιβές, τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και παραμένουν ο στόχος ενός συγκαλυμμένου αλλά πολλές φορές βίαιου σεξισμού.

Μιλάμε, λοιπόν, με τους όρους μίας αποκλεισμένης πλειοψη-

φίας ως αποτέλεσμα νοοτροπιών του χθες που ακόμα διατρέχουν τις κοινωνίες μας. Είναι εμφανές, πέρα από τις διακηρύξεις, ότι τα κυριότερα χαρακτηριστικά μιας πατριαρχικής κοινωνίας παραμένουν παρόντα και ιδιαίτερα ανθεκτικά. Αυτές, λοιπόν, είναι οι προκλήσεις, αυτά είναι όλα όσα θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε και με αφορμή τη σημερινή μέρα να μην περιοριστούμε σε έναν απλό εορτασμό για τα όσα πετύχαμε, αλλά να τη θεωρήσουμε σαν μία αφετηρία για την αντιμετώπιση των ακόμα περισσότερων που δεν έχουν γίνει.

Εύκολα συμπεραίνουμε, πιστεύω όλοι μας, ότι η προσπάθεια για την κατοχύρωση των ίσων δικαιωμάτων αφορά όλους μας και ολόκληρο τον πλανήτη.

Στην μία περίπτωση, στον τρίτο και τέταρτο κόσμο, θα πρέπει να βρούμε άμεσα τους τρόπους να προστατεύσουμε την ανθρωπινή παρουσία εκπαιδεύοντας, νοθετώντας, νομοθετώντας, για να ξεπεραστούν οι αναχρονιστικές, απάνθρωπες αντιλήψεις σε βάρος των γυναικών. Στην άλλη περίπτωση, των δυτικών κοινωνιών, θα πρέπει να βοηθήσουμε στην εμβάθυνση και υλοποίηση των ιδεών, των αξιών, των νόμων, που κατοχυρώνουν την ίση παρουσία της γυναίκας.

Είναι εξαιρετικά χρήσιμο σε αυτό το σημείο να μην διαλάβει της προσοχής μας ότι όταν μιλούμε για γυναίκα, μιλούμε για έναν άνθρωπο που του δόθηκε η εξαιρετική, θεϊκή ευκαιρία και δώρο της μητρότητας. Δεν θα πρέπει, λοιπόν, να επιτρέψουμε ή να συνεχίσουμε να επιτρέπουμε αυτό το δώρο να χρησιμοποιείται για τη δικαιολόγηση της άνιση μεταχείρισης των γυναικών και να είναι ένα δώρο που μετατρέπεται τελικά σε τιμωρία.

Ειδικά στο σημείο αυτό ως Ελληνίδα μητέρα θα πρέπει να δώσω και την επιβαλλόμενη δραματική διάσταση για την πατρίδα μας, που είναι η ραγδαίως αυξανόμενη υπογεννητικότητα. Στον τόπο μας εκτός των λόγων που συναντούμε στον υπόλοιπο ανεπτυγμένο κόσμο θα πρέπει να αθροίσουμε και τις συνέπειες της μακράς περιόδου της οικονομικής κρίσης. Οι γυναίκες και οι οικογένειές μας εμφανίζουν χαρακτηριστικά ανοχώρωτης πολιτείας μην έχοντας τη δύναμη από μόνες τους να αντιμετωπίσουν την επιβαλλόμενη οικονομική κρίση.

Η πρωτοφανώς αρνητική δημογραφική εξέλιξη, που όμοιά της μόνο την περίοδο της Κατοχής είχε ζήσει η χώρα μας, μας επιβάλλει δίπλα στην προστασία των γυναικών και της μητρότητας να προτάξουμε και να αθροίσουμε την αντιμετώπιση της μεγάλης αυτής εθνικής απειλής.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Υφυπουργού)

Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε.

Η χώρα μας με οποιονδήποτε κόστος και με οποιονδήποτε τρόπο πρέπει αμέσως και αποφασιστικά να στηρίξει τις ελληνικές οικογένειες και το δικαίωμα στη μητρότητα που έχει καθεμία από μας. Στην περίπτωση αυτή καταλαβαίνετε ότι προστατεύοντας τη γυναίκα, προστατεύεις την οικογένεια και το μέλλον της πατρίδος μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο πολυσήμαντος ρόλος της γυναικείας παρουσίας, όπως ακροθιγώς προσπάθησα να περιγράψω, βρίσκει επιπλέον την έκφρασή του μέσα στο γεγονός ότι οι ωριότερες λέξεις έχουν θηλυκό γένος: Αγάπη, αλληλεγγύη, συμπόνια, προστασία, κατανόηση, συνεργασία, δικαιοσύνη, ισότητα, δημοκρατία και βεβαίως, η Ελλάδα και η Ευρώπη. Και αναφέρομαι στην Ευρώπη γιατί η σημερινή Ευρώπη πρέπει να θυμηθεί ότι αποτελεί τη μήτρα του πολιτισμού, του ανθρωπισμού και της δημοκρατίας. Και ιδιαίτερα τώρα, που όλος ο πλανήτης αναζητά οδηγό και προστάτη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η μεγάλη αναζήτηση είναι μια: Δεν μπορούμε να διαχωρίσουμε το ζήτημα των γυναικείων δικαιωμάτων από τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε ως ανεπτυγμένος κόσμος και ως Ευρωπαίοι. Είναι μάταιο να μιλούμε για ισότητα δικαιωμάτων την ίδια ώρα που δημιουργούμε στρατόπεδα συγκέντρωσης, την ίδια ώρα που υψώνουμε τείχη ντροπής, που απλώνουμε συρματοπλέγματα, που τσαλαπατούμε τον άνθρωπο.

Βρισκόμαστε στο μεταίχμιο όπου παλεύουν η επιστροφή σε έναν μεσαίωνα με την επιβεβαίωση μιας Ευρώπης της ελευθερίας, της ισότητας και της αδελφότητας. Είμαι χαρούμενη και υπερήφανη γιατί η Ελλάδα, οι Έλληνες και οι Ελληνίδες και αυτή

τη φορά επέλεξαν να παραμείνουν στη φωτεινή πλευρά του ανθρωπισμού και των ιδανικών και να συνεχίσουν να είναι παράδειγμα για όλους τους λαούς. Αυτός είναι άλλωστε και ο μόνος δρόμος για μια κοινωνία ίσων ευκαιριών και ίσων δικαιωμάτων για όλους.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε και εμείς.

Κλείνει ο πρώτος κύκλος των ομιλητών με την κ. Θεοδώρα Μεγαλοοικονόμου, Βουλευτή Β' Πειραιά της Ένωσης Κεντρώων.

Κυρία Μεγαλοοικονόμου, έχετε τον λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΑ ΜΕΓΑΛΟΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Εκλεκτές προσκεκλημένες, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα, την Ημέρα της Γυναίκας αισθάνομαι ιδιαίτερα χαρούμενη και περήφανη που εκπροσωπώ τις γυναίκες στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Θεωρώ ως γυναίκα ότι μπόρεσα να φανώ ικανή να εκπληρώσω τους στόχους που είχα βάλει στη ζωή μου ως σύζυγος επί σαράντα τέσσερα συνεχή χρόνια, ως μητέρα τριών παιδιών, ως γιαγιά τεσσάρων εγγονιών και ως επιχειρηματίας. Έτσι, ο τελευταίος και μεγαλύτερος στόχος μου ήταν να ασχοληθώ με την πολιτική, δίνοντας όλες τις δυνάμεις μου για ένα καλύτερο μέλλον των παιδιών, των εγγονιών, όλων των Ελληνίδων, θέλοντας να αποδείξω μέσα στον ανδροκρατούμενο πολιτικό χώρο πόσο άξιες και ικανές είναι οι γυναίκες και πώς βλέποντας τα πράγματα με καθαρό μυαλό μπορούν να βάλουν τάξη στα πολιτικά δρώμενα, όπως το κατορθώνουν και στα του οίκου τους.

Μην ξεχνάμε, άλλωστε, ότι η αυτοκράτειρα Θεοδώρα κατά τη Στάση του Νίκα επέδειξε το μεγαλείο της γυναίκας. Το απέδειξε αποτρέποντας τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό να εγκαταλείψει την πόλη λέγοντάς του το ιστορικό: «Δεν σωζόμεθα διά της φυγής. Παρά να αποθάνωμεν αδόξως, προτιμότερον να αποθάνωμεν ενδόξως αγωνιζόμενοι». Αυτό ήταν το σημαντικό που προσέφερε η Θεοδώρα σ' εκείνη τη δύσκολη στιγμή.

Σήμερα, λοιπόν, δεν πρέπει να θεωρούμε την ισότητα ως αυτονόητη. Μπορεί ρητώς σε όλους τους τομείς του δημόσιου βίου η ισότητα να αποτελεί αυτονόητη παραδοχή, αλλά αυτό ισχύει μόνο σε θεωρητικό επίπεδο. Τα αντανakλαστικά, δυστυχώς, της κοινωνίας σ' αρκετές περιπτώσεις και αρκετούς κλάδους εξακολουθούν ν' αποδεικνύονται αναχρονιστικά.

Αυτό το βλέπουμε, για παράδειγμα, στον εργασιακό χώρο. Αρκετές είναι οι επιχειρήσεις οι οποίες αποφεύγουν την πρόσληψη γυναικών λόγω της πιθανότητας εγκυμοσύνης και των εργασιακών δικαιωμάτων που απορρέουν απ' αυτήν. Σ' άλλους χώρους η γυναίκα αξιολογείται κατά κόρον από την εξωτερική της εμφάνιση και περιορίζεται σε συγκεκριμένες μόνο ειδικότητες.

Σε όλα αυτά τα αναχρονιστικά φαινόμενα οι γυναίκες ανά τον κόσμο δίνουν καθημερινά την απάντησή τους. Στις επιστήμες, στις τέχνες, στον πολιτισμό, στη βιομηχανία, στην εκπαίδευση, ακόμα και σε χειρωνακτικά και επίπονα επαγγέλματα του μόχθου οι γυναίκες αποδεικνύονται ιδιαίτερα ανταγωνιστικές. Σε αρκετούς κλάδους, μάλιστα, έχουν αρχίσει να μονοπωλούν το ενδιαφέρον.

Παρ' όλα αυτά η ισότητα των γυναικών δεν αποτελεί αποκλειστικά κάτι το απαιτητό απέναντι στο ανδρικό φύλο. Πρέπει πρώτιστα ν' αποτελέσει ζητούμενο από τις ίδιες τις γυναίκες. Αρκετές γυναίκες ζουν ακόμη κάτω από τα αναχρονιστικά πρότυπα δεκαετιών πριν.

Τόσο οι θεσμοθετημένοι φορείς παιδείας όσο και η οικογένεια και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης οφείλουν να κινηθούν προς την κατεύθυνση αυτή, προς την άρση των προκαταλήψεων μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Ο δυτικός μας πολιτισμός, η μακραίωνη πολιτισμική ιστορία μας είναι εκείνη που μας επιτάσσει να θέσουμε τα δύο φύλα στην ίδια αφετηρία για τον αγώνα της ζωής.

Μην ξεχνάμε ότι οι Ελληνίδες προσέρχονται στις κάλπες για πρώτη φορά σε βουλευτικές εκλογές στις 19 Φεβρουαρίου του 1956. Τότε η Λίνα Τσαλδάρη της ΕΡΕ και η Βάσω Θανασέκου της Δημοκρατικής Ένωσης εισέρχονται στη Βουλή. Η πρώτη, μάλι-

στα, βλέπουμε να γίνεται και Υπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας στην Κυβέρνηση Καραμανλή.

Μετά από δύο δεκαετίες το Σύνταγμα του 1975 ορίζει επιτέλους ρητά και ανεπιφύλακτα ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες είναι ίσοι. Τι σημαίνει αυτό πρακτικά, αν το καλοσκεφτούμε; Σημαίνει ότι όλες οι γυναίκες άνω των σαράντα ετών σήμερα γεννήθηκαν στη χώρα μας σε καθεστώς ανισότητας.

Αυτό καλούμεθα να πράξουμε εμείς ως πολιτικοί σ' αυτήν την Αίθουσα: να νομοθετούμε λαμβάνοντας υπ' όψιν τον άνθρωπο ανεξαρτήτως φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού ή οποιουδήποτε άλλου χαρακτηριστικού του γνωρίσματος. Αυτό είναι που μας ξεχωρίζει ως πολιτισμένα όντα. Αυτό είναι που μας έκανε να ξεπεράσουμε τις εποχές του σκοταδισμού και του Μεσαίωνα, το να κρίνουμε δηλαδή τον άνθρωπο από τις δεξιότητές του, από τη βαθύτερη υπαρξιακή του ουσία.

Σήμερα, με μια αριστερή Κυβέρνηση, αντί να ενισχυθεί η ισότητα των δύο φύλων, παρατηρούμε να υπονομεύεται. Λυπάμαι που το λέω, αλλά με τη μείωση δαπανών στα νηπιαγωγεία, στα ολοήμερα σχολεία, αλλά και στα προγράμματα στήριξης της τρίτης ηλικίας, φορτώνουμε ολοένα και περισσότερα βάρη στον κοινωνικό ρόλο της Ελληνίδας, στερώντας της το δικαίωμα ισότητας στον εργασιακό χώρο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μην ξεχνάμε το ρητό της διάσημης Αμερικανίδας δικηγόρου και συγγραφέως των αρχών του εικοστού αιώνα, Crystal Eastman: «Όταν οι γυναίκες θα μάθουν να επιθυμούν την οικονομική ανεξαρτησία, όταν βρουν έναν τρόπο να κερδίσουν αυτή την ανεξαρτησία, χωρίς να απαρνούνται τις χαρές του έρωτα και της μητρότητας, τότε και μόνο τότε ο φεμινισμός θα έχει κάποιο νόημα».

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε, κυρία Μεγαλοοικονόμου.

Τέλειωσε ο πρώτος κύκλος ομιλητών.

Τώρα, θα ξαναμιλήσουν εκπρόσωποι των κομμάτων για έξι λεπτά. Παρακαλώ, να σεβαστείτε απόλυτα τον χρόνο. Αν κάποιοι από τους εκλεκτούς προσκεκλημένους δεν μπορούν να περιμένουν άλλο, έχουμε απεριόριστη κατανόηση.

Ξεκινάμε, λοιπόν, με τον κ. Κράβ Γιοουσούφ Μεμέτ Αϊχάν, Βουλευτή Ροδόπης, αλλά και Πρόεδρο της Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Έχετε τον λόγο για έξι λεπτά ακριβώς.

ΑΪΧΑΝ ΚΑΡΑ ΓΙΟΥΣΟΥΦ: Σας ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Βουλευτρίες, Βουλευτές, κυρίες και κύριοι, εν όψει της σημερινής Παγκόσμιας Ημέρας των Γυναικών πραγματοποιήθηκε την περασμένη εβδομάδα συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με θέμα την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών, αλλά και ειδικότερα για την ισόρροπη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Η συζήτηση βασίστηκε στη Σύμβαση CEDAW, ένα από τα κατ' εξοχήν διεθνή κείμενα, επικυρωμένο από εκατόν ογδόντα επτά κράτη, στο οποίο προασπίζονται και θωρακίζονται τα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών, προτάσσοντας την πίστη και την πεποίθηση στα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου με όρους αξιοπρέπειας και εξασφάλισης της ισονομίας των δικαιωμάτων και των δύο φύλων γενικά στην άσκηση των δικαιωμάτων και ειδικότερα των αστικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων.

Η χώρα μας υπέγραψε τη Συνθήκη το 1982 και από το 1983 αποτελεί νόμο του κράτους. Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων αυτής της Σύμβασης, η Ελλάδα υποβάλλει κάθε τέσσερα χρόνια στην αρμόδια Επιτροπή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης κατά των γυναικών την Εθνική της Έκθεση μέσω της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, που είναι και ο αρμόδιος κρατικός φορέας.

Η Ελλάδα υποχρεούται να υποβάλει την όγδοη περιοδική έκθεσή της τον Μάρτιο του 2017, ενώ την τελευταία, έβδομη κατά σειρά, περιοδική έκθεση κατέθεσε στην Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών στην 54^η Σύνοδό της που έγινε από τις 11 Φεβρουαρίου μέχρι την 1^η Μαρτίου 2013.

Σημαντικότερες θεματικές της τελευταίας έκθεσης υπήρξαν η βία κατά των γυναικών, η εμπορία των γυναικών και η εκμετάλλευση της πορνείας, τα στερεότυπα και οι επιβλαβείς πρακτικές, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των γυναικών στο πεδίο της απασχόλησης, η θέση των γυναικών που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό, η άνιση συμμετοχή τους στην πολιτική και στη δημόσια ζωή, η εγκατάλειψη της σχολικής φοίτησης ιδίως από Ρομά και μετανάστριες στην εκπαίδευση, η παρουσία γυναικών προσφύγων αιτούντων ασύλου και μετανάστριες, η γυναίκα στο γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις.

Μία προσέγγιση επί του θέματος δίνει και ο δείκτης συμμετοχής των γυναικών που μετράει την ενδυνάμωση του κοινωνικού φύλου, δηλαδή κατά πόσον γυναίκες και άνδρες μπορούν να συμμετέχουν δραστήρια στην οικονομική, πολιτική και επαγγελματική ζωή καθώς και στη λήψη αποφάσεων. Ο δείκτης επικεντρώνεται περισσότερο στις ευκαιρίες που προσφέρονται στις γυναίκες.

Στον υπολογισμό του 2007 επικεφαλής της κατάταξης έρχονται τρεις σκανδιναβικές χώρες: η Νορβηγία, η Σουηδία, η Φινλανδία. Η Ελλάδα βρίσκεται στην τριακοστή έβδομη θέση κάτω από αρκετές αναπτυσσόμενες χώρες, όπως η Ναμίμπια, τα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα, η Κόστα Ρίκα και το Τρινιντάντ και Τομπάγκο.

Φαινόμενα μεγάλων ανισοτήτων έναντι των γυναικών εκφράζονται στον κορυφαίο δημοκρατικό μας θεσμό, που δεν είναι άλλος από το Κοινοβούλιο. Όπως διαμορφώθηκε από τις τελευταίες εκλογές, το ποσοστό των γυναικών που απαρτίζουν τη Βουλή είναι μόλις 19%. Είναι δυσανάλογη η εκπροσώπηση του 51% του πληθυσμού της χώρας μας.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει σχετική νομοθεσία για την καθιέρωση ποσόστωσης ανά φύλο στα ψηφοδέλτια ευρωεκλογών, δημοτικών, περιφερειακών και βουλευτικών εκλογών, η οποία ορίζεται στο 1/3 του συνόλου των υποψηφίων. Επίσης, έχει καθιερωθεί η ποσόστωση ανά φύλο και για την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στα υπηρεσιακά, διοικητικά συμβούλια ή άλλα συλλογικά όργανα της διοίκησης.

Η Επιτροπή Ισότητας, λαμβάνοντας υπ' όψιν τον στόχο των ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή, που περιλαμβάνεται στην απόφαση του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιόδου 2015-2030, προτείνει στην Ολομέλεια οι ρυθμίσεις του επόμενου εκλογικού νόμου να εξασφαλίζουν ίση παρουσία ανδρών και γυναικών στα ψηφοδέλτια και εναλλαγή κατά φύλο, εφόσον πρόκειται για εκλογή με λίστα και όχι με σταυρό προτίμησης.

Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφερθώ στα όμορφα λόγια του συντρόφου Τριαντάφυλλου Μηταφίδη. «Η Παγκόσμια Ημέρα των Γυναικών είναι μία καθαρά πολιτική επέτειος και το αποδεικνύει η δική της ιστορική διαδρομή. Από τότε που καθιερώθηκε επίσημα η 8^η Μαρτίου, όπως και η Πρωτομαγιά, χρωματίζεται κάθε φορά από την περιρρέουσα κοινωνική, πολιτική ατμόσφαιρα. Αντιπολεμική γιορτή στα χρόνια των πολέμων, σάλπισμα εξέγερσης σε επαναστατικές περιόδους, όπως το 1917 στην τσαρική Ρωσία ή το 1936 στην Ισπανία, σάλπισμα αντίστασης στη ναζιστική φασιστική κατοχή. Πολλές αγωνίστριες της αντιφασιστικής αντίστασης βασανίστηκαν και εκτελέστηκαν όχι μόνο από τους ναζί αλλά και από τους «δημοκράτες νικητές» του εμφυλίου πολέμου».

Πρέπει να τα θυμόμαστε όλα αυτά, όχι σαν ένα τυπικό καθήκον μνήμης, αλλά γιατί το σύνθημα των Αμερικανίδων εργατριών «Ψωμί και τριαντάφυλλα» που αντήχησε στους δρόμους της Νέας Υόρκης στις 8 Μαρτίου 1908, όχι μόνο παραμένει επίκαιρο, αλλά αποτελεί ζήτημα ζωής και θανάτου για «της γης τις κολασμένες». Να μην ξεχνάμε ποτέ ότι τα δικαιώματα πρέπει να τα διεκδικούν πρώτα αυτοί και αυτές που τα στερούνται.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε πολύ για την τήρηση του χρόνου.

Τον λόγο έχει η κ. Αικατερίνη Παπακώστα-Σιδηροπούλου, Βουλευτής Β' Αθηνών της Νέας Δημοκρατίας.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητές και αγαπητοί προσκεκλημένοι, θέλω να πω ότι είναι πάρα πολύ ορθή η πρωτοβουλία να συζητείται στην Ολομέλεια της Εθνικής Αντιπροσωπείας ένα ζήτημα το οποίο άπτεται της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στα πολιτικά και κοινωνικά κέντρα λήψης των αποφάσεων, ένα ζήτημα αμιγώς πολιτικό, κοινωνικό και δημοκρατικό και όχι στενά γυναικείο, όπως κάποιοι κατά καιρούς ή κάθε χρόνο, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, προσπαθούν να το περιορίσουν.

Άρα είναι ορθή η πρωτοβουλία. Θα ανέμενα -και δυστυχώς το λέω κάθε χρονιά και κάθε έτος, με αφορμή αυτήν τη συζήτηση- οι πολιτικοί Αρχηγοί να είναι παρόντες και παρούσες, για έναν πάρα πολύ απλό λόγο. Διότι με αφορμή τη συζήτηση που γίνεται στην Εθνική Αντιπροσωπεία για την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας οφείλει το νομοθετικό Σώμα, δηλαδή η Βουλή των Ελλήνων, όσον αφορά τα νομοθετήματα τα οποία υπερψηφίζει και γίνονται νόμοι του κράτους, για να επιλύσει μία σειρά από ζητήματα που αφορούν στις γυναίκες και στην ισότιμη συμμετοχή τους, να ελέγχει κατά πόσον μετά την ψήφισή τους η υλοποίησή τους είναι επιτυχής, αν έφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, να γίνεται η αξιολόγηση, έτσι ώστε να διαπιστώνουμε πού υπάρχουν κενά στην εφαρμογή και αδυναμίες, για να διορθώνονται αμέσως από το Σώμα.

Κύριε Πρόεδρε, έχω να σας καταθέσω μερικές προτάσεις, τις οποίες νομίζω ότι πρέπει να θεσμοθετήσουμε, διά του Κανονισμού της Βουλής και διά της πρακτικής την οποία πρέπει να υιοθετήσουμε εφεξής, οι οποίες θα δίνουν τη δυνατότητα στον Αρχηγό κάθε πολιτικού κόμματος να μπορεί να ελέγξει διά της νομοθετικής οδού. Μάλιστα, προτείνω -πράγμα το οποίο είχα την τιμή να κάνω και το είχα οργανώσει το προηγούμενο διάστημα ως Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής- να έρχονται όλοι οι καθ' ύλην αρμόδιοι Υπουργοί, κάθε φορά που υπάρχει νομοθετικό έργο στη Βουλή, στην αρμόδια επιτροπή πρώτα, να αξιολογείται η νομοθετική εργασία, οι νόμοι οι οποίοι έχουν προηγηθεί και η εφαρμογή τους, το κατά πόσον ωφέλησαν ή δεν ωφέλησαν, κατά πόσον είναι ενεργοί ή ανενεργοί, έτσι ώστε η Βουλή να έχει απόλυτη γνώση ότι η νομοθεσία της πιάνει τόπο. Διότι ο νόμος είναι το εργαλείο που λύνει προβλήματα. Αυτή είναι μία από τις προτάσεις τις οποίες έχω να σας καταθέσω.

Βέβαια οι πολιτικοί Αρχηγοί πρέπει να αξιολογούν μέσα από αυτό το πλαίσιο, διά της νομοθετικής οδού, το νομοθετικό μας πλοοστάσιο για την ισότητα και για τη συμμετοχή των γυναικών στα πολιτικά και κοινωνικά μέσα λήψης αποφάσεων, που είναι το θέμα σήμερα, αλλά και γενικότερα για την κοινωνική, για την πολιτική, για τη δημοκρατική ισότητα και για την αναχαίτιση του δημοκρατικού ελλείμματος.

Και κάτι άλλο. Πρέπει να σας πω ότι δεν είναι απλώς ο λόγος που κάνει επιτακτική την ανάγκη ισότιμης αντιπροσώπευσης των γυναικών, να απευθυνθούμε ευχάριστα στα αυτιά του γυναικείου πληθυσμού των χωρών και της χώρας μας, λέγοντας ότι πρέπει να αντιπροσωπεύονται ισότιμα. Θεωρώ ότι στα δημοκρατικά συστήματα, αγαπητοί συνάδελφοι, όλοι οι πολίτες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, διότι είναι δικαίωμα συνταγματικά κατοχυρωμένο, κατοχυρωμένο από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών ανθρώπινο δικαίωμα, να ασκούν επιρροή στη λήψη αποφάσεων.

Επίσης, εδώ πρέπει ναβάλω στη Βουλή των Ελλήνων ένα άλλο ζήτημα, πολύ σημαντικό. Τίθεται, αγαπητοί συνάδελφοι, ένα θέμα νομιμοποίησης των αποφάσεων. Εάν ο νόμος δεν εφαρμόζεται για την ισότιμη αντιπροσώπευση των γυναικών σε κέντρα λήψης αποφάσεων, συμβούλια και λοιπά, σε όλη τη διοίκηση του κράτους, αντιλαμβάνεστε ότι αυτό είναι ένα μεγάλο θέμα, είναι ένα μεγάλο έλλειμμα και είναι ένα θέμα νομιμοποίησης των αποφάσεων.

Υπό την έννοια, λοιπόν, αυτή το βάζω ως ζήτημα, διότι έτσι θα αντιμετωπίσουμε το σοβαρότατο πρόβλημα της ελλιπούς λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών, όχι θεωρητικά, όχι βερμπαλιστικά, αλλά επί της ουσίας και εν τοις πράγμασι.

Ζούμε σε μια δημοκρατική χώρα, σε μια δημοκρατική κοινωνία,

είμαστε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανήκουμε στις προηγμένες χώρες του δυτικού κόσμου. Παρ' όλα αυτά, αγαπητοί συνάδελφοι, έχουμε βαθιά ριζωμένες έμφυλες ασυμμετρίες, τις οποίες πρέπει να τις αντιμετωπίσουμε. Και εμείς καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε αυτές τις έμφυλες πολιτικές, τις πολιτικές, δηλαδή, εκείνες για τις οποίες είτε προκαλούν είτε ανέχονται είτε δεν καταπολεμούν τις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών αλλά και των παιδιών.

Για έκτη συνεχόμενη χρονιά η χώρα μας πλήττεται από την οικονομική κρίση και τώρα και από την προσφυγική κρίση. Χθες είχα την ευκαιρία να καταθέσω μία ερώτηση προς την Κυβέρνηση και προς τους αρμόδιους Υπουργούς μετά την αναφορά που έκανε ο Πρόεδρος του Ερυθρού Σταυρού, ο οποίος είπε ότι περίπου εκατό παιδιά, που έχουν τουλάχιστον περιέλθει σε γνώση του Ερυθρού Σταυρού, ασυνόδευτα ανήλικα, αναζητούνται από τους γονείς τους και τις οικογένειές τους και θα πρέπει η ελληνική πολιτεία, πέρα από τα ευχολόγια της Κυβέρνησης, να δει πώς φροντίζει στην πραγματικότητα τα παιδιά και πώς προστατεύει την παιδική ηλικία και την ανηλικότητα.

Θέλω να πω, δηλαδή, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι ωραία είναι να λέμε κουβέντες, αποφθέγματα, ευχές, αλλά στην πράξη κρινόμαστε από την αποτελεσματικότητά μας.

Θέλω, λοιπόν, να πω, και θα κλείσω, ότι το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, κυρία Πρόεδρε, είναι μία από τις πολιτικές η οποία πρέπει να εφαρμοστεί εδώ και τώρα. Διότι θα πρέπει να σας πω ότι, αν μιλάμε για ισότητα, η φτώχεια είναι ο μεγαλύτερος παράγοντας ανισότητας, είναι αυτός ο οποίος πλήττει απολύτως, οριζοντίως και καθέτως, όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως και οι συγκρούσεις, πράγμα το οποίο βιώνουμε με την τεράστια προσφυγική κρίση.

Υπό την έννοια, λοιπόν, αυτή αντιλαμβάνεστε ότι δουλειά μας εδώ είναι να κατοχυρώσουμε αυτά τα ζητήματα, δηλαδή της ελάχιστης αξιοπρεπούς διαβίωσης των πολιτών και της ισότιμης συμμετοχής.

Και επιτέλους, επειδή πολλά ακούστηκαν το τελευταίο διάστημα για τη στρατιωτική θητεία, θέλω να βάλω ένα ζήτημα, το οποίο έχω θίξει και ως Πρόεδρος των γυναικών της δικής μου παράταξης, που είχα την τιμή να είμαι επικεφαλής επί τουλάχιστον μία δεκαετία. Οι άντρες υπηρετούν την πατρίδα με τη στρατιωτική τους θητεία, οι γυναίκες υπηρετούν την κοινωνική τους θητεία διά της μητρότητας, προσφέροντας παιδιά στο έθνος.

Υπό την έννοια αυτή, θα πρέπει να στοιχειοθετείται και να θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα της γυναίκας, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών, και θα πρέπει κάποια στιγμή να δούμε και την εργασία, η οποία προσφέρεται στο σπίτι, η οποία είναι φορολογητέα εργασία και έχει ανθρωπιστική, κοινωνική και πολιτιστική αξία.

Με αυτές τις σκέψεις, λοιπόν, νομίζω ότι έχουμε πεδίο δόξης λαμπρόν να νομοθετήσουμε ορθά αλλά και να ελέγχουμε, κυρία Πρόεδρε, και κλείνω με αυτό, κατά πόσον η νομοθεσία μας είναι εφαρμοστέα, είναι υλοποιήσιμη και παράγει τα αποτελέσματα, για τα οποία νομοθέτησε η Βουλή των Ελλήνων.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τον λόγο έχει η κ. Σωτηρία Βλάχου, Βουλευτής Χαλκιδικής, από τον Λαϊκό Σύνδεσμο-Χρυσή Αυγή.

ΣΩΤΗΡΙΑ ΒΛΑΧΟΥ: Κυρίες και κύριοι, κυρία Πρόεδρε, και οι πλέον ανυποψίαστοι αρχίζουν να αντιλαμβάνονται ότι στο στόχαστρο των ισχυρών πολυεθνικών κέντρων εξουσίας σήμερα είναι τα έθνη-κράτη, οι λαοί, οι πολιτισμοί.

Ο θεσμός της οικογένειας βάλλεται περισσότερο από ποτέ, γεγονός καθόλου τυχαίο αφού η οικογένεια αποτελεί τον θεμέλιο λίθο του έθνους και της φυλής. Οι πρώτες αναγκαίες γερές βάσεις για τη διατήρηση και την εξασφάλιση της μελλοντικής ύπαρξης ενός έθνους κτίζονται μέσα από την οικογένεια, μέσα από τους ρόλους των γονέων και ιδίως της γυναίκας-μητέρας.

Η διαστρέβλωση από το δήθεν προοδευτικό ρεύμα του ρόλου των δύο φύλων είναι ένα από τα πιο αποτελεσματικά όπλα αυτών των στρατηγικών σχεδιασμών, ένα όπλο καταρράκωσης των πάντων.

Ας κάνουμε μια ιστορική αναδρομή στο ιστορικό και κοινωνικό φαινόμενο, στο επίκεντρο του οποίου τίθεται το γυναικείο ζήτημα, υπό τη μορφή συμπλέγματος οικονομικών, πολιτικών, πολιτιστικών ανισοτιμιών και διακρίσεων που εκδηλώνονται σε όλους τους τομείς της κοινωνικής και προσωπικής ζωής της γυναίκας.

Γυναίκες ήταν και οι Σπαρτιάτισσες, οι οποίες αποχαιρετούσαν τους άντρες της γης τους με τη φράση «Η ταν ή επί τας», πριν εκείνοι φύγουν για τις μάχες, θέλοντας να τονίσουν το εθνικό τους χρέος. Αυτό δείχνει το θάρρος, με το οποίο αντιμετώπιζαν οι αρχαίες Ελληνίδες ως σύζυγοι ή ως μητέρες την προοπτική να χάσουν τον άντρα τους ή τον γιο τους για χάρη της πατρίδος.

Γυναίκες ήταν και οι Σουλιώτισσες, που πέρα από το νοικοκυριό, έπαιρναν μέρος και σε πολεμικές επιχειρήσεις και όταν οι περιστάσεις το απαιτούσαν, δίχως δεύτερη σκέψη ρίχνονταν στη μάχη.

Ο χορός του Ζαλόγγου αποτελεί αιώνιο σύμβολο για τη γυναίκα που προτιμά τον θάνατο από την ατίμωση και τη δυστυχία. Η γυναίκα ηρωίδα που θυσιάζεται για τον εαυτό της και τα παιδιά της και αποχαιρετά τη γλυκιά ζωή.

Γυναίκες ήταν και οι γυναίκες της Πίνδου στον πόλεμο της πατρίδας εναντίον του εχθρού. Έδωσαν το δικό τους παρόν στην πρώτη γραμμή του μετώπου. Η προσφορά τους ήταν αμέτρητη, αυθόρμητη και αυτόβουλη. Σχημάτιζαν ατελείωτες φάλαγγες, φορτωμένες όπλα, πολεμοφόδια και τρόφιμα και κουβαλώντας τραυματίες.

Ωστόσο πολύ φοβάμαι πως ξαναγυρνάμε σε ημέρες που οι κοινωνίες μεταχειρίζονται τις γυναίκες ως πράγματα. Η εντόνως εξισωτική και φεμινιστική αντίληψη ίσως πρέπει να μας προβλημάτιζε για το εάν και κατά πόσο επηρεάζει αρνητικά τη θέση της γυναίκας, εάν οδηγεί ή όχι στην καταρράκωση της κοινωνίας.

Συνθλίβονται τα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών και κυρίως των γυναικών και περικλύονται μισθοί και επιδόματα μητρότητας. Καθημερινά οδηγούνται στην ανεργία χιλιάδες γυναίκες, ενώ όσες έχουν ακόμη εργασία υπόκεινται σε εξαντλητικά ωράρια και σε αρκετές περιπτώσεις κακομεταχειρίζονται από τους εργοδότες.

Οι νέοι και οι νέες οδηγούνται στη μετανάστευση. Επικρατεί η απογοήτευση και αφαιρείται από τις γυναίκες η δυνατότητα δημιουργίας οικογένειας, με αποτέλεσμα σε λίγα χρόνια η Ελλάδα μας να είναι μια χώρα γερόντων.

Στις μέρες μας, λοιπόν, οι γυναίκες πρέπει να ξεκινήσουν από την αρχή, διεκδικώντας ισονομία, ισότητα, εργασία, δημιουργία ζωής κάτω από ανθρώπινες συνθήκες. Την αναγνώριση της γυναίκας ως ισότιμου μέλους της κοινωνίας την κατοχυρώνουν όχι επίπλαστοι νόμοι, αλλά οι συνεχείς αγώνες στην εργασία, στο σπίτι, στην κοινωνία για την πατρίδα και τη θρησκεία, τις διαχρονικές αξίες που θωράκισαν τους αγώνες τους.

Κρατώντας, λοιπόν, στη μνήμη μας, στην καρδιά μας τον σπουδαίο κοινωνικό ρόλο που διαδραμάτισε η γυναίκα στην Ελλάδα, σε όλες τις στιγμές της ιστορίας της, ας υψώσουμε και εμείς το ανάστημά μας, ας συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε, με θάρρος και τόλμη, για μια ελεύθερη και καλύτερη Ελλάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε την κ. Βλάχου και για την τήρηση του χρόνου.

Τώρα τον λόγο έχει η κ. Παρασκευή Χριστοφιλοπούλου, Βουλευτής Αττικής, από τη Δημοκρατική Συμπράταξη ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αγαπητές προσκεκλημένες, η 8^η Μαρτίου κάθε άλλο παρά γιορτή είναι. Η 8^η Μαρτίου είναι ημέρα που όχι μόνο θυμόμαστε πώς ξεκίνησε το γυναικείο κίνημα αλλά κυρίως είναι ημέρα αποτίμησης της πορείας αυτού του κινήματος. Είναι μέρα περισυλλογής. Είναι μέρα αγώνα. Γι' αυτό όταν -προσωπικά ως γυναίκα και ως γυναίκα πολιτικός- δέχομαι ευχές του τύπου «χρόνια πολλά», απαντώ «ευχαριστώ, δεν γιορτάζω». Δεν γιορτάζω, αλλά σκέφτομαι. Κάποιες από αυτές τις σκέψεις και τις αποτιμήσεις θα ήθελα να τις μοιραστώ μαζί σας με την ευκαιρία αυτής της εκδήλωσης της Βουλής των Ελλήνων.

Η Μεταπολίτευση έφερε πολλές θεσμικές -και όχι μόνο- επιτυχίες στο ζήτημα της ισότητας των φύλων. Αναφέρομαι επι-

γραμματικά στη μεγάλη αλλαγή του Οικογενειακού Δικαίου, στη συνταγματική κατοχύρωση –και όχι μόνο στο άρθρο 4- της ισότητας των φύλων, αλλά βεβαίως και σε μετέπειτα νόμους, όπως ο ν.3304/2005 για τις διακρίσεις.

Υπήρξε, λοιπόν, μια θεσμική προσπάθεια θωράκισης των ζητημάτων της ισότητας και αυτή σε πολύ μεγάλο βαθμό ήταν επιτυχής. Ταυτόχρονα, δημιουργήθηκαν για πρώτη φορά στη χώρα κοινωνικές δομές, όπως το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», τα κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και παιδιών με αναπηρίες, περισσότεροι βρεφονηπιακοί σταθμοί, αλλά πάντα όχι αρκετοί.

Αυτοί οι θεσμοί που είθισται να τους ονομάζουμε «θεσμούς εναρμόνισης της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή», στόχευαν κυρίως σε εμάς, τις γυναίκες, γιατί είναι γνωστό, ότι εμείς οι γυναίκες είμαστε αυτές που καλούμαστε ταυτόχρονα να φροντίζουμε την αρμονία στο σπίτι και να έχουμε τη δυνατότητα να είμαστε ενεργές επαγγελματίες.

Σήμερα, όμως, στη χώρα μας, όπως και στην Ευρώπη –στον υπόλοιπο κόσμο είναι χειρότερα τα πράγματα- ακόμα υπάρχει πάρα πολύς δρόμος. Αναφέρθηκαν εδώ αριθμοί. Δεν θέλω να κουράσω γιατί είναι ο δεύτερος κύκλος ομιλητών, αλλά να σημειώσω ότι ναι, είμαστε πολύ περισσότερο συμμετοχικοί στην ανεργία, ναι, ακόμα οι περισσότερες από εμάς για ίση εργασία αμειβόμαστε λιγότερο και ναι, είμαστε σε μεγάλο βαθμό τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας και όχι μόνο. Ας δούμε μόνο τα στοιχεία του ΟΗΕ. Μόνο αυτό θα πω: Μεταξύ των ζευγαριών τα 2/3 των θυμάτων είναι γυναίκες.

Είμαστε, λοιπόν, όλα αυτά εμείς οι γυναίκες. Τι κάνουμε για την ισότητα στην πράξη; Οι περισσότερες από εμάς είμαστε Βουλευτές, δήμαρχοι, περιφερειάρχες. Γιατί; Γιατί –και εδώ θέλω να μιλήσω κυρίως στο δικό μου φύλο- η δική μας ατζέντα, αγαπητές συνάδελφοι και αγαπητές φίλες, η συμμετοχή μας φέρνει το άλλο κομμάτι, φέρνει όχι το «άλλο μισό του ουρανού», φέρνει το φωτεινό κομμάτι στην πολιτική, γιατί η πολιτική είναι πολλές φορές για τους πολέμους, για τη βία και λιγότερες φορές για τις δομές στις οποίες αναφέρθηκε, για την παιδεία, για την ειρήνη.

Αυτά φέρνουμε εμείς. Προσέξτε, εγώ δεν πιστεύω ότι οι Έλληνες –ναι είμαι πολύ υπερήφανη που είμαι Ελληνίδα- είμαστε «ο περιούσιος λαός», όπως ακούστηκε εδώ. Πιστεύω πάρα πολύ και είμαι υπερήφανη για όσα έχουμε κάνει, αναγνωρίζω όμως και τα λάθη που έχουμε κάνει ως Έλληνες. Ούτε εμείς, λοιπόν, οι Έλληνες είμαστε ο «περιούσιος λαός» ούτε εμείς οι γυναίκες είμαστε ανώτερες από τους άντρες –κάθε άλλο- γιατί τέτοια μέρα αρρεσκονται πολλοί να μας χαϊδεύουν να αυτά και να μας λένε: «Μα, οι γυναίκες είστε το ισχυρό φύλο».

Δεν είναι εκεί το θέμα. Το θέμα είναι ότι ακριβώς αυτή η αρμονία έχει να κάνει με την αρμονία των προτεραιοτήτων μεταξύ των φύλων και αυτό είναι βαθύτατα αξιακό, ακριβώς όπως σε μια οικογένεια τα πράγματα είναι καλύτερα όταν γυναίκα και άντρας μαζί αποφασίζουν –δεν αποφασίζει ο ένας ή ο άλλος, μαζί αποφασίζουν- και τα παιδιά μεγαλώνουν πιο αρμονικά.

Είναι το ίδιο και σε ένα δήμο, όπου στο δημοτικό συμβούλιο είναι και γυναίκες και άντρες –και περισσότερες γυναίκες και περισσότεροι άντρες- και μπορούν να είναι πιο αρμονικές οι αποφάσεις, γιατί η γυναίκα ατζέντα είναι μια διαφορετική ατζέντα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Κυρία Πρόεδρε, θα χρειαστώ λίγο την ανοχή σας. Δεν θα ξεπεράσω τον χρόνο κατά πολύ, αλλά θέλω να αναφερθώ σε δύο τρεις προτάσεις.

Ακούστηκαν εδώ και προτάσεις. Είναι εδώ και ο Πρόεδρος της Βουλής και διά αυτού νομίζω ότι και η δική μου πρόταση μπορεί να εξεταστεί. Είναι καλό που υπάρχουν ομιλητές από τα κόμματα, είναι καλό που γίνονται αυτές οι επετέιες, αλλά είναι καλύτερο ακόμα να θεσπιστεί μια αξιολόγηση κάθε χρόνο και να παρουσιάζεται στη Βουλή, όχι μόνο των θεσμικών βημάτων που έχουν γίνει, αλλά κυρίως για το εάν η ισότητα έχει κατακτηθεί στην πράξη.

Και υπάρχουν δείκτες και μετρήσεις να συζητάει η Βουλή, πιο συγκεκριμένα να συζητάμε και να αποτιμούμε στην πράξη πόσο σε κάθε πολιτική, στη βιομηχανική πολιτική, την πολιτική της παι-

δείας, στην κοινωνική πολιτική, έχουμε βάλει –έμπρακτα όμως, όχι μόνο θεσμικά- την οπτική του φύλου, το περίφημο main streaming, πώς σε κάθε πολιτική τα καταφέραμε είτε εμείς με τα νομοθετήματα, αλλά και η εκάστοτε Κυβέρνηση, κυρία Υπουργέ και κύριε Υπουργέ, που είστε σήμερα στα υπουργικά έδρανα.

Είναι καλό λοιπόν, να πάει η Βουλή των Ελλήνων ένα βήμα παραπέρα και κάθε τέτοια μέρα, τελειώνοντας αυτή η Σύνοδος, κύριε Πρόεδρε της Βουλής, να μπορούμε να πούμε και μερικά συμπεράσματα για το πώς πήγαμε στο ζήτημα της ισότητας. Γιατί δεν είναι μόνο θέμα δημοκρατίας, είναι και θέμα ανάπτυξης.

Θέλω να τελειώσω με μια αναφορά από τον σκληρό κόσμο των επιχειρήσεων. Είχε γίνει μια έρευνα μεταξύ του 2000 και του 2010 –δεν έχω άλλωστε τον χρόνο, αλλά έχω στη διάθεσή μου τα στοιχεία- στα πολύ-πολύ επιθετικά hedge funds και η απόδοση των γυναικών ήταν κατά πολύ καλύτερη αυτής των ανδρών. Κατά 2,65% καλύτερα από τους άντρες, κατά τη διάρκεια αυτών των ετών, πήγαιναν στα χαρτοφυλάκιά τους οι γυναίκες.

Σημαίνει, λοιπόν, ότι εάν έχουμε λίγο αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση εμείς και λίγο καλύτερη, αρμονικότερη σχέση μεταξύ μας, γυναίκες και άντρες, άντρες και γυναίκες, μπορούμε να κάνουμε τον κόσμο καλύτερο, μπορούμε να κάνουμε τη χώρα μας καλύτερη.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε και εμείς.

Τώρα τον λόγο έχει η κ. Διαμάντω Μανωλάκου, Βουλευτής Β' Πειραιώς του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ: Η Διεθνής Ημέρα της Γυναίκας είναι μέρα αγωνιστική, γιατί προέρχεται και συνεχίζει από τη φωνή της ράφτρας της Νέας Υόρκης το 1857, που διεκδίκησε ίσο μισθό για ίση δουλειά με τους άντρες συντρόφους της. Είναι η φωνή της αγωνίστριας του Εργατικού Κινήματος, Κλάρα Τσέτκιν και των σοσιαλιστριών της Συνδιάσκεψης του 1910, που καθιέρωσαν την ημέρα αυτήν. Είναι η φωνή των εξήντα εργατριών του υφαντουργείου «ΡΕΤΣΙΝΑ», οι οποίες έκαναν το 1892 την πρώτη γυναικεία απεργία στην Ελλάδα, όταν μειώθηκε το άθλιο μεροκάματό τους, ενώ τα αφεντικά αποκτούσαν το πέμπτο εργοστάσιό τους.

Είναι η ματωμένη φωνή των καπνεργατριών του 1924, του 1926, του 1936 και όλων των γυναικών που διεκδικούν όσα τους ανήκουν και τους τα στερούν, ακόμα και την επαναφορά στο επίδομα τοκετού, αλλά και της αλληλεγγύης, ειδικά στις γυναίκες της προσφυγιάς, που με βρέφη και παιδιά αγκαλιά ή ακόμα και έγκυες αναζητούν την ασφάλεια ενάντια στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο που σπέρνει θάνατο και προσφυγιά.

Ο αγώνας αυτός συνεχίζεται, γιατί καμμία από τις αιτίες, που έβγαλαν στους δρόμους χιλιάδες λαού, δεν έχει εκλείψει. Ειδικά στο αντιστασιατικό σχέδιο «λαιμητόμο» της Κυβέρνησης προστέθηκαν και άλλα, που δικαιολογούν κλιμάκωση της πάλης και με σαρανταοκτώρη απεργία.

Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι το εργατικό λαϊκό κίνημα χρειάζεται τη συμμετοχή των γυναικών της εργατικής τάξης, αλλά και οι γυναίκες έχουν απόλυτη ανάγκη από το εργατικό λαϊκό κίνημα, ριζωμένο σε κάθε χώρο δουλειάς, για να διεκδικεί αλλά και για να αντιμετωπίζει την υποκρισία, τα ευχολόγια περί συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων και στα όργανα εξουσίας, τις παραινήσεις για τη στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας και άλλα παρόμοια, που προωθεί η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι ελληνικές αστικές κυβερνήσεις, που στόχο έχουν να εγκλωβίσουν εργαζόμενες γυναίκες και να τις πείσουν πως η πολιτική καθορίζεται από το φύλο και όχι από την τάξη αυτών που την ασκούν, να πολλαπλασιάσει, δηλαδή, τους μηχανισμούς χειραγώγησής τους.

Αλήθεια, ποια γυναίκα του λαού έχει την οικονομική δυνατότητα και άνεση, αλλά και τον απαιτούμενο ελεύθερο χρόνο, αφού όλα τα βάρη του νοικοκυριού, της ανατροφής των παιδιών, της φροντίδας των ηλικιωμένων είναι φορτωμένα στην πλάτη της;

Παρ' όλα αυτά αποτελεί προπαγανδιστικό επιχείρημα και δόλωμα ενσωμάτωσης και χειραγώγησης, μέσα από τις ποσοτώσεις και την ανάδειξη γυναικών, τόσο στα κυβερνητικά όργανα

όσο και στη διοίκηση των επιχειρήσεων. Βρίσκουν ιδανικό έδαφος για να προβάλλουν στις γυναίκες της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων πρότυπα, που δεν είναι μόνο ξένα αλλά και εχθρικά στα δικά τους ταξικά συμφέροντα και δεν πρέπει να τρέφουν καμμία αυταπάτη για τον ρόλο των αστών γυναικών στους πολιτικούς θεσμούς, στα διάφορα αξιώματα και τις διοικητικές θέσεις.

Εξάλλου, η ολομέτωπη επίθεση του κεφαλαίου πραγματοποιείται και με τη συμβολή των γυναικών της αστικής τάξης στις κυβερνητικές θέσεις και άλλες θεσμικές θέσεις, όπου εκπροσωπούν με συνέπεια και χωρίς καμμία ταλάντευση την τάξη τους και τα συμφέροντά της.

Προσπαθούν, όμως, με το καταπραϊντικό χάπι της συμμετοχής στα κέντρα λήψης αποφάσεων να συγκαλύψουν την αντιλαϊκή πολιτική από τα μάτια τους, σβήνοντας την ταξική διαφορά και κατ' επέκταση τα διαφορετικά αντίθετα συμφέροντα που αντικειμενικά έχουν από τις γυναίκες της αστικής τάξης.

Επιδιώκουν, δηλαδή, να τις κάνουν να συνταχθούν πίσω από τα επιχειρήματα και τις απόψεις των εκμεταλλευτών τους, τη στιγμή που ακόμα και αυτό το δικαίωμά τους στη μητρότητα δεν υποστηρίζεται ούτε από στοιχειώδεις παροχές. Δεν έχουν δικαίωμα αυτοαπασχολούμενες μικροεμπόρισες, αγρότισσες, επιστημότισσες σε άδειες και επιδόματα, όπως του τοκετού ή άλλες κοινωνικές παροχές.

Συνεπώς η ανάδειξη του γυναικείου ζητήματος ως συστατικό στοιχείο της ταξικής εκμετάλλευσης του ίδιου του καπιταλιστικού συστήματος είναι αυτό που εδραιώνει την κυριαρχία της αστικής τάξης, γιατί το γυναικείο ζήτημα δεν γεννήθηκε από την ήττα της γυναίκας στη διαπάλη της με τον άνδρα αλλά από την ένταξη και του γυναικείου φύλου στο καθεστώς της ταξικής εκμετάλλευσης.

Γι' αυτό η ισοτιμία και η πάλη για χειραφέτηση της γυναίκας προϋποθέτει ενεργοποίηση και συμμετοχή των γυναικών στον αντικαπιταλιστικό, αντιμονοπωλιακό αγώνα.

Εξάλλου ξέρουμε καλά ότι οι κατακτήσεις των γυναικών στον σοσιαλισμό, που οικοδομήθηκε στον 20^ο αιώνα, ήταν πολλαπλές. Είχαν μόνιμη και σταθερή δουλειά στο αντικείμενο, στο οποίο είχαν μορφωθεί και εκπαιδευτεί, με λιγότερες ώρες εργασίας την εβδομάδα από ό,τι στις καπιταλιστικές χώρες, με χρόνο ανάπαυσης και ανάπτυξης του πολιτιστικού και μορφωτικού επιπέδου, αλλά και ενίσχυσης και συμμετοχής στην εργατική εξουσία και τον έλεγχο των παραγωγικών μονάδων. Και η νίκη της αντεπανάστασης σήμανε και απώλεια κατακτήσεων των γυναικών. Με αυτή την πείρα, λοιπόν, παλεύουμε.

Σε αυτό το πνεύμα και με αυτές τις αρχές, καλούμε άντρες και γυναίκες σήμερα, Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, σε συγκεντρώσεις για τη γυναίκα ενάντια στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους του ΝΑΤΟ, των ΗΠΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για το ασφαλιστικό και το προσφυγικό, που οργανώνουν το ΠΑΜΕ, η ΠΑΣΕΒΕ, η ΠΑΣΥ, η ΟΓΕ στα Προπύλαια της Αθήνας στις 18.30', αλλά και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Ημέρα, λοιπόν, μαχητική και αγωνιστική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε, κυρία Μανωλάκου.

Τον λόγο έχει ο κ. Λυκούδης, Βουλευτής Α' Αθηνών, από το Ποτάμι.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΥΚΟΥΔΗΣ: Αγαπητές φίλες προσκεκλημένες, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τιμώντας σήμερα στην Αίθουσα αυτή την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, να φέρουμε στη μνήμη μας δύο σημαδιακές στιγμές σε ό,τι αφορά τη δική μας χώρα.

Το 1837 άνοιξε το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και δέχθηκε την πρώτη φοιτήτρια πενήντα τρία χρόνια μετά. Το 1856, εξήντα πέντε χρόνια μετά, εκλέγονται για πρώτη φορά Βουλευτίνες η Λίνα Τσαλδάρη από τη ΕΡΕ και η Βάσω Θαναοσκού από την ΕΔΑ. Στη σημερινή Βουλή οι γυναίκες συνάδελφοι είναι πενήντα τέσσερις, δεκατέσσερις λιγότερες σε σχέση με την προηγούμενη Βουλή, ποσοστό –κατά τη γνώμη μου– ικανοποιητικό στα μέτρα του αλλά όχι επαρκές με οποιοδήποτε κριτήριο.

Είναι τόσες οι γυναίκες συναδέλφισσες ως αποτέλεσμα μιας θετικής δράσης, δηλαδή της ποσοστώσης στις λίστες των υπο-

ψηφίων κατά το 1/3 στο σύνολο της επικράτειας. Και καλό θα ήταν να διατηρηθεί το μέτρο αυτό μέχρις ότου οι κοινωνικές συνθήκες επιτρέψουν την κατάργησή του, για να πάψουν να αντιμετωπίζονται οι γυναίκες ως μειονότητα που χρήζει ειδικών μέτρων για να αναδειχθεί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στη χώρα μας τιμούμε σε κάθε ευκαιρία τη συμμετοχή των γυναικών στους εθνικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες, που διαμόρφωσαν το πρόσωπο της σύγχρονης Ελλάδας, αγώνες και θυσίες σε πολλά επίπεδα. Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε το δυσανάλογο βάρος, που έχουν σηκώσει οι γυναίκες.

Όμως, επίσης, δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός των θετικών επιδράσεων, που είχε το διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον και το οποίο επηρέασε τη νομοθεσία και τη στάση μας. Γιατί, πέρα από τα πολιτικά δικαιώματα που με τόσο πάθος και θυσίες διεκδίκησαν και πέτυχαν τα πρώτα φεμινιστικά κινήματα τον περασμένο αιώνα, η κοινωνική πρόοδος, η βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών στη μεταπολεμική εποχή, ιστορικό επίτευγμα του εργατικού κινήματος και των προοδευτικών πολιτικών δυνάμεων της Αριστεράς και της σοσιαλδημοκρατίας με τη δημιουργία και τη στήριξη του κοινωνικού κράτους και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, ήταν όλα αυτά που επέτρεψαν τη στροφή των διεκδικήσεων και σε άλλα θέματα εξίσου σοβαρά, όπως η ενδοοικογενειακή βία, η αντισύλληψη, οι αμβλώσεις, θέματα που δεν είχαν αγγίξει τα κινήματα νωρίτερα, θέματα που είχαν άμεση σχέση με τον έλεγχο της προσωπικής ζωής των γυναικών και της χειραφέτησής τους και που έπρεπε να αναμετρηθούν με κατεστημένες θρησκευτικές, ιδεολογικές, πολιτιστικές και άλλες αντιλήψεις και άτυπους θεσμούς, παραδόσεις και αξιακά συστήματα.

Η συγκλονιστική δεκαετία του '60, παρά τις υπερβολές της σε αυτά τα θέματα, έδειξε τον δρόμο. Τα αιτήματα δικαίως δεν έμειναν μόνο στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και στην αναδιανομή του πλούτου. Ο ριζοσπαστικός τους χαρακτήρας άλλαξε συθέμελα την προσωπική ζωή των γυναικών και τις σχέσεις με τον ανδρικό φύλο. Και όσοι και όσες μεγάλωσαμε στη συγκλονιστική αυτή και ανατρεπτική των πάντων δεκαετία, αναπνέουμε ακόμη το άρωμά της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν αρκούν οι νομοθετικές μόνο ρυθμίσεις για την ισότητα. Έχουμε, άλλωστε, ένα αρκετά σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο. Πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας και στα πραγματικά προβλήματα, αίροντας εμπόδια οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και αξιακά.

Επί παραδείγματι, τα ποσοστά ανεργίας στις γυναίκες και στις νέες γυναίκες είναι 57%, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το πρώτο τρίμηνο του 2015. Είναι υψηλότερα από τον μέσο όρο στη χώρα μας και τα ποσοστά απασχόλησης χαμηλότερα. Το χάσμα μισθολογικών αμοιβών σε σχέση με τους άνδρες είναι 15%, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, παρά τη νομική ισότητα στις αμοιβές.

Θέλω, με άλλα λόγια, να τονίσω ότι, πέρα από τη βελτίωση των γενικών συνθηκών, εάν δεν υιοθετήσουμε πολιτικές που να εναρμονίζουν κατά το δυνατόν την επαγγελματική, οικογενειακή και προσωπική ζωή –παραδείγματος χάριν, το απλό, δομές φύλαξης των παιδιών– δεν μπορούμε να περιμένουμε σημαντική βελτίωση της κατάστασης της ισότητας συμμετοχής στα κέντρα λήψης των αποφάσεων.

Ποιος μπορεί να έχει αντίρρηση ότι επιβάλλεται κατά προτεραιότητα να προστατεύονται οι πιο ευάλωτες ομάδες γυναικών, οι άνεργες, οι νέες, οι μετανάστριες, οι γυναίκες πρόσφυγες, οι γυναίκες με αναπηρία, οι γυναίκες θρησκευτικών και εθνικών μειονοτήτων, οι Ρομά, οι γυναίκες που κατοικούν και μοχθούν στις νησιωτικές και ορεινές περιοχές, οι γυναίκες που πέφτουν θύματα των σύγχρονων μορφών βίας, δηλαδή της δουλείας, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, των βιασμών και της ενδοοικογενειακής βίας;

Για παράδειγμα –αντλώ τα στοιχεία από την ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας– στην περίοδο 2011-2013, η τηλεφωνική γραμμή «S.O.S.», που παρέχει ψυχοκοινωνική υποστήριξη και παίζει συμβουλευτικό ρόλο σε γυναίκες θύματα βίας, δέχθηκε δέκα χιλιάδες εκατόν εβδομήντα έξι κλήσεις, εκ των οποίων το 70% αφορούσε καταγγελίες για ενδοοικογενειακή βία.

Επίσης, έναν σοβαρό ρόλο στο ζήτημα για τη θέση και τον ρόλο των γυναικών παίζουν και τα μαζικά μέσα ενημέρωσης. Τα στερεότυπα που εκπέμπουν είναι στερεότυπα που πάρα πολλές φορές οδηγούν σε αυτό που λέμε σεξισμό και σε αυτό που λέμε ειδική αντιμετώπιση του ρόλου και του στάτους των γυναικών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσπάθησα, στο μέτρο που μπορούσα με βάση τον χρόνο, να αναδείξω κατ' ανάγκη με πολύ ελλειπτικό τρόπο ορισμένες μόνο πτυχές που σχετίζονται με τις πραγματικές ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων. Οι προσπάθειες, που πρέπει όλοι να καταβάλουμε, αφορούν πολλούς τομείς και πολλά επίπεδα. Παραδείγματος χάριν, σκεφτόμουν -και δεν το λέω ως χαριτωμένη παρατήρηση, αλλά το λέω, γιατί το σκέφτηκα σοβαρά- γιατί οι μισοί σηματοδότες της κίνησης να μην έχουν γυναικείες φιγούρες ως σκίτσα και να έχουν μόνο τους γνωστούς «Σταμάτη» και «Γρηγόρη», δηλαδή σκίτσα που παραπέμπουν ευθέως στην υπόθεση μιας αρσενικής μορφής; Γιατί;

Πρέπει η προσπάθειά μας να είναι συνεχής, κυρίες και κύριοι, και επιτρέψτε μου να τελειώσω την ομιλία μου με κάποιον αφορισμό μιας διάσημης εν ζωή Αμερικανίδας φεμινίστριας, της Γκλόρια Στάνιερ, χωρίς καμιά -και το λέω ειλικρινά- πρόθεση υποβάθμισης άλλων αντιλήψεων ή καταστάσεων και άλλων στάσεων ζωής και προσωπικών επιλογών.

Είχε πει, λοιπόν, η συγκεκριμένη φεμινίστρια το εξής: «Μια απελευθερωμένη γυναίκα είναι αυτή που έχει σεξουαλική ζωή πριν τον γάμο και οπωσδήποτε εργασία μετά τον γάμο».

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε τον κ. Λυκούδη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν καλέσω στο Βήμα τον επόμενο ομιλητή, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία της Βουλής, αφού προηγουμένως συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Η Αποκατάσταση της Δημοκρατίας», που οργανώνει το Ίδρυμα της Βουλής, δεκαεννιά μαθητές και μαθήτριες και δύο εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 6^ο Γενικό Λύκειο Νέας Σμύρνης.

Σας καλωσορίζουμε στη Βουλή, που κάνει την ειδική συνεδρίαση προς τιμή των γυναικών, γιατί σήμερα είναι 8 Μάρτη, παγκόσμια επέτειος για τη γιορτή των γυναικών.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει εκ μέρους των Ανεξαρτήτων Ελλήνων ο κ. Κωνσταντίνος Κατσίκης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΙΚΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω το μειονέκτημα -παρ' ότι και την τιμή- να μιλώ από αυτό το Βήμα, σε αυτή τη συνεδρίαση της Ολομέλειας προς τιμή της Παγκόσμιας Γιορτής της Γυναίκας, δέκατος έκτος ομιλητής και σε κουρασμένο εναπομένει κοινό συναδέλφων, καθώς η Αίθουσα και από την αρχή της συνεδρίασης και μέχρι αυτή την ώρα ήταν και παραμένει άδεια.

Αυτό είναι χαρακτηριστικό, επιτρέψτε μου να σημειώσω, αφ' ενός της μη συμμετοχής της γυναίκας Βουλευτίνας σε αυτή την αξιολογία και σημαντική εκδήλωση αλλά και της αποχής από τη συνεδρίαση των ανδρών συναδέλφων, οι οποίοι είμαι βέβαιοι ότι τάσσονται υπέρμαχοι των δικαιωμάτων της γυναίκας και της ισότιμης συμμετοχής της και αντιμετώπισής της σε όποιο βαθμό της κοινωνικής και πολιτικής της ανέλιξης.

Είναι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μία ημέρα σημαντική, μία γιορτή σημαντική η οποία έχει τις ρίζες της, δηλαδή ξεκίνησε και καθιερώθηκε από τη διαμαρτυρία των ιδίων των γυναικών, που έλαβε χώρα παλαιά, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, ζητώντας ίσα δικαιώματα, καλύτερες συνθήκες εργασίας, καθώς και δικαίωμα ψήφου. Θεσμοθετήθηκε το 1977 από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος κάλεσε όλες τις χώρες του κόσμου να γιορτάσουν την ημέρα για τα δικαιώματα των γυναικών.

Στο πέρασμα του χρόνου η εικόνα της γυναίκας έχει πλέον ουσιαστικές αλλαγές. Η γυναίκα παλαιότερα αντιλαμβανόταν τον εαυτό της ως λιγότερο δυναμικό και αυτόνομο, κυρίως λόγω του ότι ήταν υποχρεωμένη να παραμένει στο σπίτι, να μην εργάζεται

και να ασχολείται κυρίως με την ανατροφή των παιδιών και τις δουλειές του σπιτιού. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, οι προσωπικές τις ανάγκες να έρχονται σε δεύτερη μοίρα. Έτσι ο άντρας ήταν αυτός ο οποίος είχε τη μεγαλύτερη ισχύ στην οικογένεια, από οικονομικής άποψης και όχι μόνο.

Τα τελευταία χρόνια, βέβαια, τα πράγματα έχουν διαφοροποιηθεί αρκετά και η θέση της γυναίκας έχει αλλάξει σημαντικά στην κοινωνία. Η σύγχρονη γυναίκα καλείται να ανταποκριθεί σε πολλαπλούς ρόλους, σε αυτόν της αφοσιωμένης συζύγου, της στοργικής μητέρας, της εργαζόμενης και της καλής νοικοκυράς. Στην προσπάθειά της να ανταποκριθεί επιτυχώς σε όλα αυτά υπάρχει μεγάλη πίεση και άγχος.

Είναι πολύ σημαντικό να αναφέρουμε, ότι η γυναίκα οφείλει να κρατήσει τις λεπτές ισορροπίες που απαιτούνται ανάμεσα στις υποχρεώσεις της ως μητέρας και νοικοκυράς από τη μία και ως εργαζόμενης από την άλλη.

Ο πρώτος ρόλος της μέσα στην οικογένεια είναι αυτός που της έδωσε η φύση, αυτός της μητέρας, ένας πραγματικά σημαντικός και ιδιαίτερος ρόλος. Η ενασχόλησή της με τα παιδιά αποτελεί την καλύτερη επένδυση για το μέλλον τους. Ο ρόλος της μητέρας είναι εκείνος που μειώνει τις τριβές και ταυτόχρονα αυξάνει τη διάθεση για δημιουργικότητα.

Παράλληλα με τον ρόλο της μητέρας ακολουθεί και ο ρόλος της συζύγου. Η σύγχρονη γυναίκα οφείλει να αντεπεξέρχεται επιτυχώς και στη φροντίδα του συζύγου, να ενδιαφέρεται για την καλή ψυχική και σωματική του υγεία, να συζητάει τα όποια προβλήματα έχει και να τον καθησυχάζει. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η διατήρηση της γαλήνης και της ισορροπίας μέσα στην οικογένεια.

Επίσης και ως εργαζόμενη η γυναίκα έχει αποδείξει, ότι δεν υστερεί και ότι μπορεί να πετύχει τους στόχους που η ίδια θέτει, μέσω της δουλειάς της, των γνώσεων και της προσωπικότητάς της.

Όσον αφορά την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στα πολιτικά και κοινωνικά κέντρα λήψης αποφάσεων, αποτελεί αναμφισβήτητα μία από τις βασικές αρχές της δημοκρατίας με θεμελιώδη αξία, η οποία στοχεύει στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού κάθε τόπου. Η υποεκροσώπησή τους δεν οφείλεται μόνο σε θεσμικούς παράγοντες αλλά και σε αιτίες που συνδέονται με την πολιότητα της δημοκρατίας, την πολιτική κουλτούρα, τη θρησκεία και τις κοινωνικές παραδόσεις.

Προσωπικά πιστεύω, ότι η παρουσία και η συμβολή της γυναίκας θα εκφραστεί με τέτοιο τρόπο, που θα συμβάλλει πάρα πολύ σε μία εξισορρόπηση καταστάσεων και θεμάτων που σήμερα αντιμετωπίζει η χώρα και θα βοηθήσει πάρα πολύ προς αυτή την κατεύθυνση.

Σε αυτό το σημείο επιτρέψτε μου να σας πω, ότι η γυναίκα είναι εκείνη που είτε λόγω της παλιάς νοοτροπίας που επικρατούσε στην κοινωνία είτε λόγω του άντρα που την εμπόδιζε στο παρελθόν να είναι αυτό που σήμερα η ίδια θέλει, έχει προσαρμωθεί σε μια κατάσταση όπου από μόνη της, οικειοθελώς και αυτοβούλως, δεν θέλει να είναι αυτό που σήμερα όλοι μας επιθυμούμε, την ύπαρξη δηλαδή ίσου ποσοστού γυναικών και ανδρών στα κέντρα λήψης αποφάσεων και γενικότερα στην πολιτική ζωή του τόπου.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε.

Είναι η ίδια η γυναίκα, που αρνείται τη συμμετοχή της σε δράσεις πολιτικής και κοινωνικής ανέλιξης. Και σε αυτό το σημείο θα ήθελα να κάνω μία αναφορά σε ένα προσωπικό μου βίωμα από το παρελθόν. Κατά τη διάρκεια δημοτικών εκλογών, όντας υποψήφιος δήμαρχος, θυμάμαι χαρακτηριστικά, ότι με μεγάλη δυσκολία προσπαθούσαμε να βρούμε γυναίκες, προκειμένου να καταρτίσουμε το ψηφοδέλτιο και να επιτύχουμε το 1/3, απαραίτητο ποσοστό για την εγκυρότητα των ψηφοδελτίων. Σήμερα το 1/3 είναι για τους άντρες, το 1/3 είναι για τις γυναίκες και το υπόλοιπο 1/3 που συμπληρώνει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα 3/3 είναι και από τα δύο φύλα.

Συνεπώς δεν τίθεται θέμα ισότητας εδώ. Μάλλον τίθεται θέμα ανισότητας εάν, όπως είπε ο κ. Καρά Γιουσούφ, δούμε και εξε-

τάσουμε τη συμμετοχή των γυναικών κατά 50% στο ψηφοδέλτιο της λίστας και να παραμείνει το 1/3 στο ψηφοδέλτιο της μάχης με το σταυρό. Άρα, λοιπόν, επιδιώκοντας την ισότητα και όχι την ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων, δεν νομίζω ότι σε αυτό το σημείο εθίγη η ισότητα, την οποία όλοι στηρίζουμε και υπέρμαχοι αυτής είμαστε, υπέρ των γυναικών.

Τελειώνοντας, θέλω να καταστήσω σαφές, ότι η γυναίκα -εξ όσων γνωρίζω και από τη δική μου εμπειρία- δεν εμποδίστηκε ποτέ στο να συμμετέχει ισότιμα στα πολιτικά και κοινωνικά κέντρα λήψης αποφάσεων.

Κλείνοντας την ομιλία μου, θα ήθελα να τονίσω πως οφείλουμε όλοι να αγωνιστούμε για να εξαλειφθούν οι όποιες διακρίσεις έχουν απομείνει, ανισότητες και αδικίες, εις βάρος των γυναικών. Να πάψουν να ισχύουν τα αναχρονιστικά κοινωνικά στερεότυπα. Αναφέρομαι περισσότερο στην ελληνική κοινωνία και στην ελληνική δημοκρατία, οι κανόνες της οποίας πιστεύω, ότι αποτελούν ασπίδα προστασίας για τα δικαιώματα της γυναίκας. Αναλογεί δε στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας η συμμετοχή της και είναι εκ των ων ουκ άνευ.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Ιωάννης Σαρίδης, Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης, από την Ένωση Κεντρώων.

Θα ακολουθήσει ο χαιρετισμός του Προέδρου της Βουλής, κ. Βούτση, ο οποίος τιμητικά μου παραχώρησε σε αυτή την ειδική συνεδρίαση το Προεδρείο. Τον ευχαριστώ, γιατί σε μια τέτοια συνεδρίαση πάντα οι Πρόεδροι της Βουλής θέλουν να είναι στο Προεδρείο.

Κύριε Σαρίδη, έχετε τον λόγο για έξι λεπτά, σας παρακαλώ, γιατί έχουμε βγει πολύ από τον χρόνο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΙΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κύριοι συνάδελφοι, αγαπητοί φίλοι, θα ήθελα να ξεκινήσω την ομιλία μου με μια αναφορά στις γυναίκες που ένα χρόνια πολλά στη σημερινή ημέρα, τους δημιουργεί αποστροφή. Στις γυναίκες, που μια συμμετοχή σε μια εκδήλωση λόγω ακριβώς του εορτασμού της σημερινής ημέρας δεν έχει γι' αυτές κανένα νόημα, γιατί στην ψυχή τους μέσα βρίσκεται πυκνό σκοτάδι.

Η θέση της γυναίκας σήμερα στην κοινωνία μας μπορεί τυπικά να βελτιώθηκε. Όμως πόσες γυναίκες ξύπνησαν σήμερα με τον φόβο σαν πρώτη σκέψη; Πόσες γυναίκες θα φοβούνται σήμερα, πώς θα γυρίσει ο άντρας τους στο σπίτι; Πόσες γυναίκες κρύβουν τα δάκρυά τους για τα σημάδια που έχουν; Πόσες γυναίκες κρύβουν αυτά τα σημάδια από τα παιδιά τους; Πόσες γυναίκες σήμερα θα κάνουν την προσεχή τους, παρακαλώντας τον θεό να τις βοηθήσει να αντέξουν τα χτυπήματα για χάρη των παιδιών τους; Πόσες γυναίκες τρέμουν τη στιγμή της αποκάλυψης του δράματος που βιώνουν, γιατί ντρέπονται; Πόσες γυναίκες ντρέπονται να μιλήσουν ανοιχτά για τον βιασμό τους; Πόσοι άντρες δέρνουν τις γυναίκες τους; Πόσοι άντρες σακάτεψαν μια γυναίκα πέρυσι και δεν θα το μάθει ποτέ κανείς;

Οι απαντήσεις τρομάζουν. Τα στοιχεία συγκλονίζουν. Δεν θα αναφέρω νούμερα. Δεν είναι οι αριθμοί που μπορούν να περιγράψουν το μέγεθος του προβλήματος. Δεν μετριοούνται αυτές οι αμαρτίες με στατιστικά στοιχεία.

Σαν σήμερα, στις 8 Μαρτίου του 1857, οι εργαζόμενες στα ραφτάδικα της Νέας Υόρκης κατέβηκαν σε μια μεγάλη απεργία, που ουσιαστικά σηματοδότησε παγκοσμίως την έναρξη του επίπονου αγώνα των γυναικών για τυπική και ουσιαστική ισότητα των δύο φύλων.

Αυτός ο αγώνας δεν σταμάτησε μέχρι σήμερα και ο λόγος είναι απλός. Δεν έχουν σταματήσει οι διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Υπάρχουν μέρη στον πλανήτη που απαγορεύουν στις γυναίκες να μορφώνονται. Υπάρχουν κράτη που επιτρέπουν τον γάμο ανήλικων κοριτσιών με υπέργηρους άνδρες, στο πλαίσιο εμπορικών συμφωνιών. Υπάρχουν άνθρωποι που προσβάλλονται από την εικόνα μιας θηλάζουσας μητέρας σε δημόσιο χώρο. Υπάρχουν γυναίκες σκλάβες, γυναίκες δούλες, γυναίκες υποχείρια σε αρρωστημένες ορέξεις. Δεν έχουν εκλείψει οι λόγοι που οδήγησαν την Αύρα Θεοδωρακοπούλου να ιδρύσει το 1920 τον

Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας στην Ελλάδα.

Δυστυχώς και στη χώρα μας τα φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας παρουσιάζουν άνοδο. Η κοινωνία μας συνεχίζει να κάνει τα στραβά μάτια. Η οικονομική κρίση έχει επιδεινώσει την κατάσταση, καθώς πολλοί είναι εκείνοι που ξεσπούν σε κάποια γυναίκα την απογοήτευση που φέρνει στην ίδια τους τη ζωή η φτώχεια.

Θα ήθελα να κάνω και μια αναφορά, σχετικά με το ειδικό θέμα της σημερινής εκδήλωσης, που έχει να κάνει με τη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Είναι βαθιά ριζωμένη στον ελληνικό πολιτισμό η ιδέα, πως οι γυναίκες είναι παρπάνω από ικανές να συμμετέχουν στα κοινά. Ο Αριστοφάνης φρόντισε να παρουσιάσει όλες τις πτυχές του ουσιαστικού ρόλου της γυναίκας στην κοινωνία στις καταπληκτικές και διαχρονικά επίκαιρες κωμωδίες του, τη «Λυσιστράτη» και τις «Εκκλησιάζουσες».

Από εκεί μπορεί να αντλήσει κανείς μια σειρά επιχειρημάτων, για να υποστηρίξει την ιδέα, πως ο κόσμος ίσως να ήταν καλύτερος εάν οι γυναίκες ήταν στην εξουσία. Από την άλλη, ο ρόλος της γυναίκας έχει τέτοιες απαιτήσεις, που απλά δεν μπορεί να τα προλάβει όλα. Θα πρέπει να αναρωτηθούμε όλες και όλοι, όσοι καλούμαστε να εκπροσωπήσουμε τους πολίτες, τι είναι αυτό που θα μπορούσε να βοηθήσει την ουσιαστική ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα και πώς θα καταφέρουμε ως κοινωνία, να απολαύσουμε τα οφέλη που προσφέρει ο θηλυκός τρόπος σκέψης.

Είναι σαφές πως μια βασική διαχρονική διαφορά ανάμεσα στους άνδρες και στις γυναίκες, παραμένει η επιλογή των προτεραιοτήτων. Για μια γυναίκα ίσως να είναι πιο σημαντικό να εξασφαλίσει την οικογενειακή γαλήνη, ενώ για έναν άνδρα ίσως να είναι πιο σημαντικό η σταθερή κάλυψη των αναγκών της οικογένειας. Σαφώς και τα δυο είναι εξίσου απαραίτητα. Δεν μπορούν, όμως, να εξυπηρετηθούν ταυτόχρονα και από τους δύο.

Ας κάνουμε, λοιπόν, μια ευχή: Τα δύο φύλα να βρουν την απαραίτητη ανάμεσά τους ισορροπία και να κάνουν ό,τι μπορούν, για να ισχύει αυτό σε όλα τα επίπεδα και κυρίως στη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, για ένα καλύτερο κόσμο με ειρήνη, χωρίς πολέμους, χωρίς φτώχεια, χωρίς αρρώστιες, χωρίς πρόσφυγες, χωρίς μετανάστες. Χρειαζόμαστε εσάς. Έχουμε ανάγκη από εσάς, για να παραδώσουμε στα παιδιά μας, τις αυριανές γυναίκες, μια καλύτερη ζωή, μια καλύτερη χώρα, ένα σίγουρο μέλλον. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε πολύ κι εμείς.

Παρακαλώ τον αξιότιμο Πρόεδρο της Βουλής να κάνει έναν σύντομο χαιρετισμό.

Πάντως, κύριε Πρόεδρε, διαλέξατε το τέλος, που έχει φύγει όλος ο κόσμος, αλλά αυτό δείχνει ακριβώς σεμνότητα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Αλίμονο.

Νομίζω πως η σημερινή συζήτηση είναι πολλαπλά χρήσιμη για έναν κυρίως λόγο. Γιατί δημοσίως για όποιον θέλει να παρακολουθήσει, εκτέθηκε το σύνολο των απόψεων που αφορούν στο γυναικείο ζήτημα, στο φεμινιστικό κίνημα, στις αντιλήψεις των κομμάτων για τις γυναίκες, με ανατριχιαστικές -θα έλεγε κανείς- διαφοροποιήσεις και πολύ σοβαρές διαφορετικές απόψεις, οι οποίες εκτέθηκαν ευθέως στη βάση των προγραμματικών απόψεων των κομμάτων.

Ως εκ τούτου, ήταν πράγματι μια χρήσιμη, άκρως πολιτική διαδικασία, πέραν από μια μονομερή -ενδεχομένως- υμνολογία του ενός ή του άλλου χαρακτήρα, που θα ήταν σε μια ημερίδα ή σε άλλη εκδήλωση.

Επιτρέψτε μου, λοιπόν, να εκφράσω κι εγώ μερικές απόψεις, οι οποίες πέραν από προσωπικές, βεβαίως, απηχούν και τον χώρο μας, δηλαδή τον ΣΥΡΙΖΑ, του οποίου είμαι Βουλευτής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κοινωνία μας όχι μόνο δεν έπαψε αλλά μέσα σε συνθήκες κρίσης περισσότερο χρωματίστηκε, ταυτόχρονα προφανώς, από την ταξική της διαστρωμάτωση και από τις συγκρούσεις που παράγονται στη βάση αυτής της διαστρωμάτωσης αλλά και από την ύπαρξη και αναπαραγωγή ανδροκρατικών αντιλήψεων και πατριαρχικών μοντέλων.

Με αυτήν την έννοια οι έμφυλες διακρίσεις ήταν και είναι παρούσες και αυτό μπορεί να αποδειχθεί. Δεν είναι θέμα εμμονής και ιδεοληψίας οποιουδήποτε. Μπορεί να αποδειχθεί και αποδεικνύεται μέσα στην ίδια τη ζωή.

Η ενδοοικογενειακή βία και όλα όσα αναφέρθηκαν, όπως επίσης και τα ζητήματα της χειραγώγησης και της αναπαραγωγής των ρόλων, που εξωθούν τη γυναίκα έξω από τη δημόσια σφαίρα και την πολιτική, αφορούν -βεβαίως όχι ισοπόσως, βεβαίως όχι με τον ίδιο τρόπο, βεβαίως μέσα από ειδικές διαδρομές- όλες τις τάξεις. Αυτό αποδεικνύεται όχι με έρευνες και στατιστικές, με την εμπειρία που έχουμε όλοι μας μέσα από τη ζωή και προ κρίσεως και μέσα στην κρίση και σε όλες τις χώρες και σε όλες τις ηπείρους.

Αυτό είναι πάρα πολύ σαφές και ακριβώς εμπεδώνει το πεδίο των πολλαπλών διακρίσεων και των ανισοτήτων και στο κοινωνικών αλλά και στο προσωπικό επίπεδο. Κι αν από κάπου ξεκίνησε κάτι που τώρα αποδέχονται, δηλαδή ότι το προσωπικό είναι και πολιτικό και υπήρξαν πολιτικές πάνω σε αυτήν τη διάκριση που έχει αναπτυχθεί- ξεκίνησε ακριβώς από την αναπαραγωγή αυτών των ισοτήτων.

Επιτρέψτε μου να σας πω ότι το αίτημα της γυναικείας χειραφέτησης, με αυτήν την έννοια, είναι παρόν, είναι ζωντανό και δυστυχώς είναι ανεκπλήρωτο. Διότι, οι εξουσιαστικές δομές οι οποίες υπάρχουν μέσα στην κοινωνία μας, με πρώτη απώλεια, αν θέλετε, η οποία επικαθορίζει αυτό που έρχεται μέσα από τις σοβαρές, ταξικές διακρίσεις αλλά που δεν είναι η μόνη, φέρνουν στην επιφάνεια αυτό το αίτημα της χειραφέτησης.

Και βεβαίως, είναι θέμα συλλογικής δράσης του γυναικείου κινήματος και ύπαρξης και μιας νέας άνθησης του γυναικείου κινήματος και δεν είναι ζήτημα -μόνο, τουλάχιστον- ατομικής συνειδητοποίησης, όπως παρουσιάστηκε από ορισμένες απόψεις.

Ταυτόχρονα, συμβαίνουν δύο πράγματα και το βλέπουμε: Υπάρχει μια μεγάλη αδυναμία του μαζικού κινήματος για να θέσει αυτά τα ζητήματα σε μια πολεμική κατάσταση που βρισκόμαστε μέσα στην κρίση, με οξυμένες τις διαφορές σε όλα τα επίπεδα. Ταυτόχρονα, υπάρχει επίσης μια επικουρία κάποιων ή των περισσότερων μέσων μαζικής ενημέρωσης σε στερεότυπα, σε ρόλους, σε σεξιστικά πρότυπα που εμπεδώνουν μέσα στην κοινωνία, που εμπεδώνουν μέσα στον κορμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της καθημερινότητας, αυτούς τους διακριτούς ρόλους με την υποβάθμιση και τη χειραγώγηση της γυναίκας αλλά υπάρχει και μια μεγάλη υποκρισία του πολιτικού συστήματος.

Κι αν είμαστε σήμερα εμείς εδώ, άντρες και γυναίκες, δεν μπορούμε παρά να αναφερθούμε και σε αυτό. Διότι, είναι σωστό και έχουν γίνει σοβαρά βήματα και έχουν κατατεθεί και πολύ σωστές προτάσεις, ακόμα και στη σημερινή κουβέντα, για μια περαιτέρω θέσπιση και εμπλουτισμό των τυπικών, των νομοθετικών προϋποθέσεων για την ισότητα. Πλην όμως στην πράξη δεν έχουν δημιουργηθεί οι ουσιαστικές προϋποθέσεις και δεν καλλιεργούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που θα βοηθούν μαζικά τις γυναίκες να συμμετέχουν σε όλα τα όργανα, όχι μόνο στη Βουλή αλλά στο συνδικαλιστικό κίνημα, στους δήμους, παντού όπου υπάρχει η πολιτική εκπροσώπηση.

Επειδή μου αρέσει να μιλάω με επιχειρήματα, θα μιλήσω με επιχειρήματα για να σας το πω ακριβώς, για να μην μαλώνουμε σ' αυτά. Ας μαλώσουμε σ' άλλα.

Είναι σαφές, παραδείγματος χάριν, ότι στα εκτελεστικά όργανα των κομμάτων δεν ισχύουν οι ποσοτώσεις. Δεν ισχύουν σε κανένα κόμμα. Δηλαδή, ακόμα κι εκεί, πέραν των νομοθετικών ρυθμίσεων που ισχύουν για όλη τη χώρα για τις ποσοτώσεις κ.λπ., στις κεντρικές τους έστω επιτροπές, στις κεντρικές μας επιτροπές, υπάρχουν οι ποσοτώσεις που προβλέπονται από τα καταστατικά αλλά παρ' όλα αυτά είναι απομειωμένες μέχρι σημειοτικής συρρίκνωσης στα περισσότερα. Ενδεχομένως όχι σ' όλα, αλλά σας λέω τώρα για τη μεγάλη πλειοψηφία των εκτελεστικών οργάνων, από την Κυβέρνηση μέχρι τα κόμματα, μέχρι όλες τις δραστηριότητες που υπάρχουν σ' όλους τους θεσμούς, στα συνδικάτα και αλλού. Αυτό είναι σαφές.

Να σας πω και κάτι άλλο, που μπορεί να θεωρηθεί λεπτομέρεια, αλλά είχε τύχη να δώσω και μια προσωπική μάχη γι' αυτό επειδή έχω δύο μικρά παιδιά με τη σύζυγό μου: Πόσο μπορούν

οι γυναίκες να συμμετάσχουν στα πολυήμερα συνέδρια και στις χρονοβόρες -και έτσι πρέπει να είναι, δεν γίνεται αλλιώς- πολιτικές διαδικασίες των κομμάτων και των συνδικαλιστικών οργάνων κ.λπ.; Πόσο μπορούν σε σχέση με τις δεσμεύσεις που έχουν στο σπίτι και τι παίρνουμε ως προϋπόθεση; Γι' αυτό λέω για μη λειτουργία προϋποθέσεων. Τι μέτρα παίρνουμε έτσι ώστε να γίνει δυνατό αυτό; Σε πόσα συνέδρια ποιών και πόσων κομμάτων υπάρχουν παιδικοί σταθμοί δίπλα, πράγμα το οποίο είδα εγώ το 1987 στο συνέδριο των Πρασίνων στη Γερμανία, που είχα πάει εκπροσωπώντας τότε το κόμμα μου; Σήμερα, το 2016, όπου γίνονται σερί τα συνέδρια των κομμάτων, πόσο προβλέπεται να υπάρχει δίπλα παιδικός ή βρεφονηπιακός σταθμός εκείνες τις ώρες και τις ημέρες που χρειάζεται;

Εγώ σας λέω ότι η Βουλή, λοιπόν, εξασφάλισε δι' εαυτήν και το θεωρεί αυτονόητο να έχουμε παιδικό σταθμό και βρεφονηπιακό σταθμό. Είναι αυτονόητα προφανές ότι χρειάζονται ο βρεφονηπιακός και ο παιδικός σταθμός ακόμα και για τους εργαζόμενους και όχι μόνο για τους Βουλευτές, όταν καθόμαστε εδώ μέχρι τις δώδεκα, μία, δύο ή ώρα το πρωί, κάποιες μέρες λιγότερο ή περισσότερο. Πώς αλλιώς οι γυναίκες και οι άντρες αυτού του χώρου εργασίας θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους;

Αυτό το αυτονόητο σε πόσα Υπουργεία υπάρχει, σε πόσους χώρους δουλειάς υπάρχει, σε πόσα θεσμικά οργανωμένα κέντρα υπάρχει, σε πόσους δήμους υπάρχει; Ας αναρωτηθούμε. Αυτές, όμως, είναι οι πραγματικές προϋποθέσεις -μπαρώ να σας πω και πολλά άλλα πράγματα- με βάση τις οποίες θα μπορούσαν να υλοποιηθούν οι νομοθεσίες.

Δεν υπάρχει ένα πέπλο σιωπής στα θύματα βίας; Δεν είναι απάντηση ο σεξιστικός λόγος μέσα στην καθημερινή λειτουργία του πολιτικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα; Πόσο, λοιπόν, υπερσπίζουμε αυτές τις νομοθετικές ρυθμίσεις;

Αντίθετα, λοιπόν, όλα αυτά επικυρώνουν απολύτως ότι και μάλλον τώρα, σε συνθήκες κρίσης και παρά τα σοβαρά βήματα που έχουν γίνει, ενυπάρχει οπωσδήποτε αυτό το στοιχείο που οδηγεί σε πολλαπλές ανισότητες και σε σοβαρές διακρίσεις μέσα στον κοινωνικό ιστό.

Άρα, λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες, είναι σαφές ότι η ύπαρξη, η ενθάρρυνση, η ανασυγκρότηση, αν θέλετε, ενός γυναικείου κινήματος θα είναι σημαντική προϋπόθεση. Δεν θα είναι απλώς ένα κίνημα, προφανώς είχε την πολλαπλότητα του πάντοτε, όταν εκφράστηκε και όταν αναπτύχθηκε, ανεξάρτητα από το ποια διάσταση και ποιο πρόσημο δίνει ο καθένας μας. Στη χώρα μας θα είναι μια σημαντική προϋπόθεση, έτσι ώστε και το πολιτικό σύστημα από την πλευρά του να λειτουργεί διαφορετικά.

Επιτρέψτε μου να σας πω ότι δυστυχώς μέσα στο πολιτικό σύστημα -αλλά και γενικότερα, όχι μόνο μέσα εδώ στη Βουλή αλλά ακόμη και στα πάνελ που βρίσκονται πολιτικοί άντρες και γυναίκες-, περισσότερες φορές έχω ακούσει -δυστυχώς-, έναν απολογητικό, έναν ενοχικό λόγο, δηλαδή ότι «δεν είμαι φεμινίστρια». Και από γυναίκες που έχουν τις δικές τους διαδρομές, τη δυνατότητα που έχουν και τις αξίες τους, περισσότερες φορές έχω ακούσει αυτό το «δεν είμαι φεμινίστρια» τα τελευταία χρόνια, έναν αμυντικό λόγο απέναντι στη διαφορετική εικόνα που έχει όλη η κοινωνία για να συνεχίσουν να υπάρχουν, παρά το αντίθετο, δηλαδή την μαχητική υπεράσπιση της ανάγκης για γυναίκα χειραφέτηση σε όλα τα επίπεδα: το κοινωνικό, το προσωπικό και βεβαίως και το πολιτικό με την παρουσία εδώ μέσα.

Αυτό προφανώς δεν αποτελεί ούτε μομφή ούτε καταγγελία. Είναι το πώς αισθάνεται ο καθένας μας όταν καταπιέζεται, όταν βλέπει ένα ολόκληρο σύστημα να λειτουργεί σε διαφορετική ρότα, να προσπαθεί να τον εξωθήσει, να προσπαθεί να τον απομυιοποιήσει, όταν δεν λέει κάποιος κάποια στερεότυπα για να θεωρείται νόμιμος, υπαρκτός και ισότιμος. Και αρχίζει -τον εκεί και πέρα όλο το παραμύθι, κατά τη δικιά μου -επιτρέψτε μου- γνώμη.

Δεν έχουμε τίποτα να ζηλέψουμε. Όλοι οι δρόμοι είναι ανοιχτοί, αρκεί κάθε μία και καθένας να το καταλάβει, έτσι ώστε να μπορέσουμε να παίξουμε τον ρόλο τελικά σε έναν βαθμό -τον ανδροκρατούμενο και ανδροτραφή ρόλο- και μέσα στην πολιτική

ζωή του τόπου.

Άρα, αυτήν τη μάχη πρώτα από όλα θα τη δώσουν οι γυναίκες συνάδελφοι, βουλευτίες, βουλευτίνες, -ας λέγονται όπως θέλουν, όπως θέλουμε μαζί να το αποφασίσουμε από κοινού-, αλλά θα πρέπει όλοι να συνειδητοποιήσουμε ότι στη σημερινή εποχή θα πρέπει να δούμε κατάματα την ιστορική εξέλιξη αυτού του κινήματος, αυτών των διακρίσεων και το αποτύπωμά του στο κοινωνικό σώμα σήμερα. Να βοηθήσουμε όλοι και μέσα από τα κόμματά μας και μέσα από τις συλλογικές διαδικασίες, έτσι ώστε να υπάρξει μια πραγματική ανάπτυξη και στη δικιά μας χώρα και στη δικιά μας ήπειρο. Και όπως σωστά είπε η Πρόεδρος, σε σχέση με άλλες ηπείρους η δικιά μας έχει μια πιο προνομιακή θέση η γυναίκα με την έννοια των κατοχυρώσεων.

Θα πρέπει να δώσουμε αυτήν τη μάχη. Μπροστά μας είναι το να υπάρξουν επιτυχίες. Μπροστά μας είναι τα κορίτσια μας και τα αγόρια μας αλλά ιδιαίτερα τα κορίτσια μας, για να μπορέσουν να ζήσουν μέσα σε ένα διαφορετικό, πιο ισότιμο κόσμο με πιο ισότιμο ρόλο και να έχουν έναν πιο ισότιμο λόγο και να μπορούν πραγματικά να έχουν ξεπεράσει ή να ξεπερνούν καθημερινά αυτήν τη διπλή και τριπλή καταπίεση στην οποία βρίσκονται. Και όποιος δεν το καταλαβαίνει και δεν το αναγνωρίζει αυτό, κάνει πολύ κακό στον ίδιο, στα παιδιά του και στη χώρα του.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της Βουλής για το συγκινητικό κλείσιμο

και το πολιτικώς ορθό.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να κάνω μια ανακοίνωση προς το Σώμα: Η Διάρκης Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εξωτερικών και Αποδήμων του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας για συνεργασία σε θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Κύριοι συνάδελφοι, καλεσμένοι, εκλεκτοί, εκλεκτές, όσοι απομείνατε, σας ευχαριστούμε για την παρουσία σας, για το κουράγιο σας, για το ενδιαφέρον σας. Ολοκληρώθηκε η ειδική ημερήσια διάταξη της Ολομέλειας της Βουλής. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ. Νομίζω ότι ήταν ένας πολυσυλλεκτικός διάλογος με πολλαπλές προσεγγίσεις που έδωσε ιδιαίτερη τιμή και στη Βουλή που οργάνωσε αυτήν την εκδήλωση και στους ομιλητές και στις γυναίκες και στους άντρες που συμμετείχαν. Σας ευχαριστούμε όλους πάρα πολύ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αναστασία Χριστοδουλοπούλου): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 13.55' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Τετάρτη, 9 Μαρτίου 2016 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: νομοθετική εργασία, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη που έχει διανεμηθεί.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ